

Svensk utgåva

Meddelanden och upplysningar

Informationsnummer

Innehållsförteckning

sida

	<i>Rättsakter som antagits med tillämpning av avdelning V i Fördraget om Europeiska unionen</i>	
2001/C 216/01	Årsrapport om genomförandet av EU:s gemensamma åtgärd av den 17 december 1998 om Europeiska unionens bidrag för att bekämpa destabiliserande anhopning och spridning av handeldvapen och lätta vapen (1999/34/GUSP) och EU-programmet om olaglig handel med konventionella vapen från juni 1997	1
<hr/>		
	<i>Rättsakter som antagits med tillämpning av avdelning VI i Fördraget om Europeiska unionen</i>	
2001/C 216/02	Slutrapport om den första utvärderingsverksamheten — ömsesidig rättslig hjälp i brottmål	14

(Rättsakter som antagits med tillämpning av avdelning V i Fördraget om Europeiska unionen)

ÅRSRAPPORT

om genomförandet av EU:s gemensamma åtgärd av den 17 december 1998 om Europeiska unionens bidrag för att bekämpa destabiliserande anhopning och spridning av handeldvapen och lätta vapen (1999/34/GUSP) och EU-programmet om olaglig handel med konventionella vapen från juni 1997

(2001/C 216/01)

INLEDNING

Den 26 juni 1997 antog Europeiska unionens råd (allmänna frågor) EU-programmet om olaglig handel med konventionella vapen och den 17 december 1998 antog rådet en gemensam åtgärd om Europeiska unionens bidrag för att bekämpa destabiliserande anhopning och okontrollerad spridning av handeldvapen och lätta vapen. Sedan dess har medlemsstaterna vunnit betydande erfarenheter när det gäller att tackla det svåra problemet med handeldvapen och lätta vapen genom särskilda åtgärder i berörda regioner i världen.

För att uppnå målen i den gemensamma åtgärden har EU ökat insatserna för att åstadkomma enighet inom regionala och internationella forum (t.ex. Förenta nationerna och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa) och mellan de berörda staterna. EU har aktivt deltagit i förberedelserna inför Förenta nationernas konferens om olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen (New York den 9–20 juli 2001) och i förhandlingarna om protokollet mot olaglig tillverkning av och handel med skjutvapen, delar och komponenter till sådana samt ammunition, vilket utgör ett tillägg till Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet som antogs vid FN:s generalförsamling den 31 maj 2001. EU har även haft många bilaterala kontakter inom ramen för den politiska dialogen.

Denna rapport består av tre delar. I del I behandlas de nationella insatserna för att lösa problem med anknytning till handeldvapen i medlemsstaterna, t.ex. samarbete mellan olika organ, lagstiftning som nyligen trätt i kraft och stöd för relevant forskning. I del II tas internationella åtgärder upp, t.ex. stöd till projekt under ledning av internationella, regionala eller icke-statliga organisationer, stöd till berörda stater och anordnande av internationella konferenser. Del II omfattar även EU:s samarbete med andra stater. I del III diskuteras slutligen prioriteringarna för ett mer systematiskt tillvägagångssätt när det gäller EU:s stöd inom området för handeldvapen.

Räckvidden för denna rapport har i princip begränsats till år 2000. Eftersom det är den första rapporten enligt den gemensamma åtgärden innehåller den emellertid även en del information om tidigare åtgärder. För att ge en bakgrund görs det nedan en sammanfattning av den gemensamma åtgärden och programmet.

De associerade länderna i Central- och Östeuropa, Cypern och de Efta-länder som är medlemmar i EES har anslutit sig till detta program och den gemensamma åtgärden.

Gemensam åtgärd (1999/34/GUSP) om Europeiska unionens bidrag för att bekämpa destabiliserande anhopning och spridning av handeldvapen och lätta vapen

EU antog en gemensam åtgärd om handeldvapen den 17 december 1998. I den gemensamma åtgärden föreslås det en rad mål, principer och åtgärder som gäller alla länder. EU uppmanas även att bidra till särskilda insatser för att stödja målen i den gemensamma åtgärden. Bland målen ingår att bekämpa destabiliserande anhopning och okontrollerad spridning av handeldvapen, att bidra till att minska de befintliga anhopningarna till nivåer som är förenliga med legitima krav på säkerhet och att hjälpa till att lösa de problem som sådana anhopningar gett upphov till.

I syfte att uppnå dessa mål har EU åtagit sig att försöka åstadkomma enighet inom relevanta internationella forum för att förverkliga följande principer och åtgärder i syfte att förebygga en ytterligare destabiliserande anhopning av handeldvapen:

- Ett åtagande från alla länder att importera och inneha handeldvapen endast för sina legitima säkerhetsbehov och ett åtagande från exportländerna att sälja handeldvapen endast till regeringar i enlighet med tillämpliga internationella och regionala restriktiva kriterier för vapenexport, särskilt de som framgår av EU:s uppförandekod för vapenexport.

- Upprätta och föra nationella register över vapen som ägs av statliga myndigheter samt införa en restriktiv nationell vapenlagstiftning mot handeldvapen.
- Utarbeta förtroendeskapande åtgärder, bland annat åtgärder för att främja ökad insyn och öppenhet. Detta kan uppnås med hjälp av regionala register över handeldvapen och regelbundet utbyte av tillgänglig information om export, import, framställning och innehav av handeldvapen och om nationell vapenlagstiftning.
- Bekämpa olaglig handel med handeldvapen genom att införa effektiva nationella kontroller av vapenöverföring.
- Motarbeta och förändra "våldskulturer" genom att öka allmänhetens engagemang med hjälp av utbildnings- och informationsprogram.

EU skall dessutom inrikta sig på att åstadkomma enighet på regional och internationell nivå om en rad åtgärder för att minska den befintliga anhopningen av handeldvapen. Sådana åtgärder kan inbegripa

- bistånd till länder som vill kontrollera eller eliminera överskott av handeldvapen på sina territorier,
- främjande av förtroendeskapande åtgärder och incitament för att uppmuntra till frivilligt överlämnande av överskott på vapen eller vapen som innehas olagligt, avvapning och demobilisering av soldater och deras rehabilitering och återanpassning till det civila samhället,
- ett effektivt avlägsnande av överskottet av handeldvapen genom säker lagring samt snabb och effektiv förstöring av sådana vapen, företrädesvis under internationell kontroll,
- tillhandahållande av bistånd genom lämpliga internationella organisationer, program och organ samt genom regionala åtgärder.

EU har i detta avseende åtagit sig att ge ekonomiskt och tekniskt bistånd till projekt som direkt bidrar till att förverkliga ovannämnda principer och åtgärder. Dessa inbegriper program och projekt som genomförs under ledning av FN, Internationella rödakorskommittén, andra internationella organisationer, regionala arrangemang och icke-statliga organisationer. Projektet kan omfatta bland annat insamling av vapen, reform av säkerhetsområdet, demobiliserings- och återanpassningsprogram samt program om särskilt bistånd till offer.

EU-programmet för att förebygga och bekämpa olaglig handel med konventionella vapen

EU-programmet för att förebygga och bekämpa olaglig handel med konventionella vapen antogs av rådet (allmänna frågor) den 26 juni 1997.

Programmet syftar till att behandla problemet med olaglig handel med konventionella vapen, särskilt handeldvapen, såväl inom EU som i länder som berörs av olaglig handel med handeldvapen. Programmet består av tre huvuddelar. Den första delen avser främjande av ett förbättrat samarbete när det gäller brottsbekämpning och ett förbättrat informationsutbyte om olaglig handel. I den andra delen uppmanas EU och dess medlemsstater att bistå andra länder med att förebygga och bekämpa olaglig handel med vapen, t.ex. genom att förstärka lagar och administrativa åtgärder för att reglera och kontrollera överföring av vapen, och att tillhandahålla ett tillräckligt stort antal lämpligt utbildade poliser och tulltjänstemän för att säkerställa efterlevnaden av den nationella lagstiftningen om kontroll av vapenexport. I den tredje delen av programmet anges det på vilka sätt EU och dess medlemsstater kan bistå berörda länder, särskilt efter konflikter, med att förhindra olaglig spridning av och handel med vapen, t.ex. genom att anordna insamling av vapen, återköp och program för förstöring av vapen och med att upprätta utbildningsprogram för att främja lokalbefolkningens medvetenhet om de negativa följderna av olaglig handel med handeldvapen.

Den första årsrapporten om programmet offentliggjordes den 8 juli 1998 och den andra den 19 januari 2000. Förfarandet för rapportering enligt programmet har nu samordnats med det för den gemensamma åtgärden. Denna rapport omfattar således såväl programmet som den gemensamma åtgärden.

DEL I

INSATSER PÅ NATIONELL NIVÅ FÖR ATT LÖSA PROBLEM MED ANKNYTNING TILL HANDELDVAPEN

I.A **Samarbete, samordning och informationsutbyte mellan administrativa och brottsbekämpande organ etc.**

När det gäller samarbete, samordning och informationsutbyte mellan administrativa och brottsbekämpande organ och andra liknande åtgärder har medlemsstaterna lämnat följande uppgifter:

I *Irland* samarbetar polisen med de irländska tullmyndigheterna (Customs and Excise Authority) och den irländska försvarsmakten i deras ansträngningar att säkerställa att vapenlagstiftningen efterlevs. Kriminalteknisk provtagning och spårande av alla beslagtagna skjutvapen genomförs centralt av Garda Headquarters.

I *Sverige* samarbetar polismyndigheten med tullmyndigheten, Inspektionen för strategiska produkter och svenska försvarsmakten för att behandla problem med olaglig handel med vapen och förekomsten av olagliga vapen. Under det normala förfarandet för att utreda överträdelser i fråga om vapen tillhör det rutinen att myndigheterna bistår varandra. I Statens kriminaltekniska laboratorium finns det ett referensbibliotek över olika vapen och ett bibliotek med uppgifter om provskjutningar med beslagtagna vapen. Sverige håller tillsammans med *Danmark* och *Norge* på att ta fram en nordisk databas för spårande av vapen.

I *Italien* inrättades det i juni 2000 en ad hoc-grupp för handeldvapen och lätta vapen som samordnas av utrikesministeriet. I denna grupp ingår företrädare för alla relevanta ministerier och brottsbekämpande organ samt företrädare för det nationella industriförbundet för vapentillverkare. Utrikesministeriet har även, tillsammans med några italienska icke-statliga organisationer, inlett en meningsfull dialog om handeldvapen och lätta vapen. Ministeriet stöder dessutom en undersökning om Italiens produktion och export av handeldvapen och lätta vapen som kommer att slutföras inför FN:s konferens om handeldvapen.

I *Spanien* anordnar brottsbekämpande organ varje år kurser om vapen och sprängämnen och deras brottsliga användning samt seminarier för att sprida och uppdatera information om denna fråga samt om teknik som tillämpas på vapen och sprängämnen. I början av 2000 togs ett nytt datorbaserat system, gemensamt för de olika brottsbekämpande organen, i bruk för att identifiera vapen som misstänks vara kopplade till brott.

I *Förenade kungariket* inrättades det 1997 ett för ministerierna gemensamt utskott för frågor som rör handeldvapen under ledning av utrikes- och samväldesministeriet. Utskottet sammanträder en gång i kvartalet för att övervaka och samordna utvecklingen i frågor som rör handeldvapen och lätta vapen. Det pågår även en regelbunden dialog med berörda icke-statliga organisationer om denna fråga.

I.B **Lagstiftning som nyligen trätt i kraft, översyn av hur den gällande lagstiftningen fungerar i praktiken**

När det gäller lagstiftning som nyligen trätt i kraft och översyn av hur den gällande lagstiftningen fungerar i praktiken har medlemsstaterna lämnat följande uppgifter:

I *Frankrike* förbereds en reform av lagstiftningen när det gäller mäklare och andra mellanhänder som deltar i handelstransaktioner med vapen och militär utrustning. Premiärministern godkände nyligen ett lagförslag som kommer att antas inom de närmaste månaderna. Genom den nya lagstiftningen underkas

tas mäklarnas verksamhet ett förhandsgodkännande och de är skyldiga att föra ett särskilt register med detaljerade uppgifter om sina transaktioner. Mäklare skall även regelbundet kontrolleras av myndigheterna. Detta system kommer att tillämpas inte enbart på mäklare utan även på mellanhänder och omfattar inte enbart handeldvapen eftersom den gäller alla vapen och all militär utrustning som omfattas av nationella bestämmelser.

I *Irland* kontrolleras export av handeldvapen och lätta vapen i enlighet med lagen om exportkontroll (1983). Enligt ordningen för exportkontroll får vissa varor inte exporteras utan att en licens har utfärdats av ministern för näringslivs- och handelsfrågor samt arbetsmarknadsfrågor. En reviderad ordning för exportkontroll utfärdades 2000 för att ytterligare förenkla de irländska licenskraven för export av samtliga varor som omfattas av förteckningen över militär utrustning. Innehav, användning och bärande av skjutvapen regleras i Irland av lagstiftningen i de olika skjutvapenlagarna. Bestämmelserna om säker förvaring av licensbelagda skjutvapen ses för närvarande över.

I *Belgien* utarbetade justitieministern under 2000 en säkerhetsplan som bland annat berör handeldvapen. Parlamentet kommer att föreläggas en ny lag med djupgående ändringar av den befintliga lagstiftningen.

I *Sverige* regleras innehav, handel och import när det gäller skjutvapen genom vapenlagen och lagen om krigsmateriel. Det gjordes vissa ändringar under 2000 av vapenlagstiftningen för att ytterligare förhindra användning av skjutvapen i samband med brottslighet och annat missbruk av sådana vapen. Enligt den nya lagstiftningen föreskrivs det bland annat att de lokala polismyndigheterna skall övervaka efterlevnaden av bestämmelserna om säker förvaring av vapen. Vapenhandlare får inte ha automatvapen i lager. Ett automatvapen får endast beställas om det finns en köpare med licens för detta. Tillstånd för innehav av handeldvapen och automatvapen utfärdas för högst fem år. Privatpersoner kan lämna in vapen för vilka de inte har vapenlicens till polisen och eventuellt slippa påföljder för olaga vapeninnehav.

I december 2000 meddelade *Förenade kungariket* att landet inom kort kommer att offentliggöra ett lagförslag om exportkontroll och icke-spridning (the Export Control and Non-Proliferation Bill) som bland annat leder till att mäklarverksamhet underkastas licenskrav. Lagförslaget offentliggjordes i mars 2001. I juli 2000 offentliggjorde Storbritannien sin tredje årsrapport om kontroll av export av strategiska varor för kalenderåret 1999. Detta innebar ett nytt steg på vägen mot insyn när det gäller denna rapport som i framtiden kommer att bli än mer specifik och detaljerad.

I *Italien* har frågan om handeldvapen och lätta vapen diskuterats i parlamentet, där parlamentets utrikesutskott i oktober godkände en resolution som ålägger regeringen skyldighet "... att inom alla behöriga internationella forum ge sitt fasta stöd till kampen mot okontrollerad spridning av handeldvapen och lätta vapen ..." och "... att även på nationell nivå stärka åtgärderna för att intensifiera eller bättre samordna insatserna i syfte att bekämpa handeln med handeldvapen och lätta vapen ...".

I april 2000 offentliggjorde Italien sin tionde årsrapport om import, export och överföring av försvarsmateriel (såväl tillstånd som leveranser) i enlighet med lag nr 185/1990. Denna rapport tillställs parlamentet men är även tillgänglig för allmänheten och innehåller mycket information från de sex ministerier som deltar i systemet för granskning av handel med försvarsmateriel.

I *Tyskland* har det utarbetats ett lagförslag om ändring av vapenlagen som huvudsakligen berör innehav och användning av vapen inom landet. Förslaget diskuteras fortfarande. I januari 2000 antog förbundsregeringen ändringar av "de politiska principerna för export av krigsvapen och annan militär utrustning". Dessa politiska principer gäller export av samtliga handeldvapen och lätta vapen. Den viktigaste ändringen innebär att det läggs större vikt vid situationen för de mänskliga rättigheterna i mottagarlandet, vilken skall beaktas när det fattas beslut om export. Vikten av att säkerställa den slutliga användningen av de exporterade vapnen betonades dessutom. Det underströks slutligen att EU:s uppförandekod utgör en integrerad del av de politiska principerna.

I *Nederländerna* höjdes år 2000 maximistraffet för olagligt innehav av och handel med handeldvapen. Dessutom enades parlamentet om att utarbeta lagstiftning om överföring av militära varor. Denna lag förväntas träda i kraft 2001.

I *Luxemburg* ses den befintliga lagstiftningen för närvarande över.

I.C **Andra initiativ eller åtgärder t.ex. stöd för relevant forskning**

Medlemsstaterna har också lämnat uppgifter om andra initiativ och åtgärder för att bekämpa destabiliserande anhopning och okontrollerad spridning av och förebygga olaglig handel med handeldvapen, t.ex. stöd för relevanta forskningsprojekt.

I *Frankrike* har det vidtagits åtgärder för större insyn genom offentliggörandet av två handlingar som vänder sig till den breda allmänheten.

a) Försvarsministerns rapport till parlamentet om Frankrikes export av försvarsmateriel 1999. I denna rapport infor-

meras parlamentet, och i en vidare bemärkelse allmänheten, om Frankrikes ståndpunkt och landets agerande på internationell nivå när det gäller kampen mot spridning av och okontrollerad spridning av handeldvapen och lätta vapen. Denna rapport innebär ett avsevärt försök att förbättra insynen genom att den innehåller uppgifter per bestämmelseland om antalet förhandsgodkännanden för export som delats ut inom de kategorier som fastställts i Europeiska unionens gemensamma åtgärd. Rapporten innehåller bland annat uppgifter om de överlåtelser, med eller utan ersättning, som försvarsministeriet gjort under 1999, särskilt i fråga om handeldvapen och lätta vapen. Det bör också noteras att uppdelningen mellan främjande av export respektive kontroll har förstärkts.

Rapporten finns tillgänglig via Internet: <http://www.defense.gouv.fr> under rubriken "actualité" och därefter "tous les dossiers en ligne".

b) I broschyren "Vapenkontroll, nedrustning och icke-spridning, Frankrikes politik", som offentliggjordes 2000 på franska och engelska, tas bland annat frågan om handeldvapen och lätta vapen upp. Broschyren har givits ut i stor upplaga och bidragit till att göra allmänheten medveten om Frankrikes verksamhet på detta område.

Sverige har stött följande projekt vid Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI):

- "Militärutgifter i afrikanska länder", 1 miljon svenska kronor.
- "Konflikter och överföring av handeldvapen", 480 000 kronor. Detta projekt genomförs i samarbete med den schweiziska undersökningen av handeldvapen.
- "Databas på Internet om kontroll av europeisk export av konventionella vapen", 1,5 miljoner kronor. Syftet med detta projekt är att informera om och övervaka EU:s uppförandekod om vapenexport, med inriktning på Öst- och Centraleuropa.
- "Förebyggande, hantering och lösande av konflikter i Afrika", 500 000 kronor. Projektet utgör en del av SIPRI:s forskningsprogram "Förebyggande av konflikter och väpnat svar".

I *Nederländerna* anordnades det i januari 2000 en utställning om handeldvapen och lätta vapen vid utrikesministeriet i Haag. Den 1-12 november 2000 anordnade justitieministeriet en kampanj för att samla in skjutvapen som innehas olagligt av civilpersoner, utan sedvanliga påföljder. De insamlade vapnen kommer att förstöras. En del av dem förstördes symboliskt — de kördes över av en vägvält.

I Danmark förstörde de danska försvarsmyndigheterna 30 300 kulsprutor och 14 400 gevär mellan 1989 och 2000 som en uppföljning av resolutionen om olaglig handel med handeldvapen från Förenta nationernas generalförsamling.

I december 2000 satte Förenade kungariket in en "Focus international"-artikel om handeldvapen och lätta vapen på utrikes- och samväldesministeriets webbplats, med Förenade kungarikets ståndpunkt i debatten om handeldvapen och lätta vapen.

DEL II

INSATSER PÅ INTERNATIONELL NIVÅ FÖR ATT LÖSA PROBLEM MED ANKNYTNING TILL HANDELDVAPEN

På det internationella planet vidtas åtgärder såväl av EU som av de enskilda medlemsstaterna. Följande uppgifter har lämnats:

II.A EU:s åtgärder

EU är aktivt både när det gäller bistånd till och samarbete med stater och internationella och regionala organisationer.

II.A.1 Projekt som stöds av EU

Europeiska unionen har vidtagit följande åtgärder när det gäller tekniskt, ekonomiskt eller annat bistånd till projekt som drivs av FN, ICRC, andra internationella organisationer och regionala arrangemang samt icke-statliga organisationer, liksom till andra stater, särskilt de i de berörda regionerna:

Den 10 maj 1999 antog rådet ett beslut (1999/320/GUSP) ⁽¹⁾ om genomförande av den gemensamma åtgärden om Europeiska unionens bidrag till insamling och förstöring av vapen i Albanien. Syftet med beslutet var att bidra till att främja insamling och förstöring av vapen i distriktet Gramsh i Albanien. EU:s bidrag på 500 000 euro anslogs till nedrustningsdelen av pilotprojektet inom FN:s avdelning för nedrustningsfrågor (UN DDA) och FN:s utvecklingsprogram (UNDP). Vidare ändrade rådet beslutet av den 17 december 1999 (1999/846/GUSP) ⁽²⁾ för att utvidga projektet till att också omfatta distrikten Elbasan och Peshkopja i Albanien. Den 5 april 2000 informerade UNDP Europeiska gemenskapernas kommission om att det inte kunde åta sig att uppfylla villkoren i det utkast till kontrakt som föreslagits av kommissionen i enlighet med beslutet om genomförande. Rådet beslutade därför att upphäva de båda besluten den 20 november 2000 ⁽³⁾.

Den 17 december 1999 antog rådet ett beslut (1999/845/GUSP) ⁽⁴⁾ om genomförande av den gemensamma åtgärden om EU:s bidrag för att bekämpa destabiliserande anhopning och okontrollerad spridning av handeldvapen och lätta vapen i Moçambique. Genom detta beslut bidrog EU till lokalisering, insamling och förstöring av vapen i Moçambique genom de för den sydafrikanska polisen och den moçambikiska polisen gemensamma gränsöverskridande operationerna (Operation Rachel). EU anslog 200 000 euro för att stödja den sydafrikanska polisen, i dess egenskap av verkställande organ, vid förvärv av bränsle, luftunderstöd, sprängämnen och tillhörande material samt proviant och dagtraktamenten. Projektet kommer att framgångsrikt slutföras under första halvåret 2001.

Den 15 november 1999 antog rådet ett beslut (1999/730/GUSP) om genomförande av den gemensamma åtgärden om EU:s bidrag för att bekämpa destabiliserande anhopning och okontrollerad spridning av handeldvapen och lätta vapen i Kambodja ⁽⁵⁾. Genom detta beslut bidrog EU med 500 000 euro för att främja kontroll, insamling och förstöring av vapen i Kambodja. En projektledare, H.J. van den Graaf, utnämndes för att genomföra projektet. Han har placerats i Phnom Penh. Beslutet löpte ut den 15 november 2000, men rådet beslutade att förlänga projektledarens mandat och antog ett nytt beslut (2000/724/GUSP) ⁽⁶⁾ den 20 november 2000. Genom detta beslut anslogs ytterligare 1 300 000 euro till projektet, som genomförs i nära samarbete med Kambodjas regering.

Den 14 december 2000 beslutade rådet om ett bidrag från Europeiska unionen på 90 000 euro till de lokala polisstyrkorna i Sydossetien för ett program som syftar till att förse dem med utrustning för insamling och förstöring av handeldvapen och lätta vapen. Detta bidrag är avsett att påverka den allmänna opinionen till förmån för civil avvapning, förstärka och utveckla det civila samhällets deltagande i processen för att samla in vapen och förstöra dem samt skapa ett klimat av säkerhet och försoning mellan befolkningsgrupperna.

Den 12 mars 2001 beslutade rådet om ett bidrag från EU för kampen mot handeldvapen i Latinamerika och Västindien genom projekt vid Förenta nationernas regionala centrum för fred, nedrustning och utveckling i Latinamerika och Västindien, som är placerat i Lima (Peru). Detta bidrag syftar till att hjälpa centrumet i dess verksamhet för att utbilda tull- och polistjänstemän med hjälp av ett anpassat utbildningsprogram och i dess projekt för att tillhandahålla utrustning som gör det möjligt att upprätta databaser om anhopningen av handeldvapen och lätta

⁽¹⁾ EGT L 123, 13.5.1999, s. 12.

⁽²⁾ EGT L 326, 18.12.1999, s. 74.

⁽³⁾ EGT L 292, 20.11.2000, s. 2.

⁽⁴⁾ EGT L 326, 18.12.1999, s. 73.

⁽⁵⁾ EGT L 294, 16.11.1999, s. 5.

⁽⁶⁾ EGT L 292, 21.11.2000, s. 3.

vapen i detta område. EU:s bidrag uppgår till 345 000 euro.

II.A.2 EU:s samarbete med andra stater

Vid toppmötet mellan EU och Förenta staterna den 17 december 1999 fattades det beslut om att inrätta en arbetsgrupp för frågor om handeldvapen och lätta vapen för regelbundna diskussioner på expertnivå för att öka samarbetet och informationsutbytet samt utvärdera de framsteg som görs av EU och Förenta staterna när det gäller frågor om handeldvapen. Arbetsgruppen möts minst en gång under varje ordförandeskap för EU. Mötena i december 2000 och juni 2001 var inriktade på 2001 års FN-konferens. Som ett led i förberedelserna inför konferensen har EU:s trojka haft ett antal informella möten med Förenta staterna.

Med anledning av förklaringen vid toppmötet mellan EU och Kanada om att inrätta en gemensam arbetsgrupp för frågor om handeldvapen den 16 december 1999 har arbetsgruppen hållit möten varje halvår och den senaste tiden bland annat koncentrerat sig på förberedelserna inför FN-konferensen. Arbetsgruppen sammanträdde i december 2000 och i maj 2001. Det har även hållits informella möten med Kanada. Ett för EU och Kanada gemensamt seminarium, "Förstörelse av handeldvapen och lätta vapen inom ramen för fredsfrämjande insatser", hölls i Ottawa den 15–16 maj 2001.

1998 antog EU och Södra Afrikas utvecklingsgemenskap (SADC) ett regionalt handlingsprogram mot lätta vapen och olaglig handel vilket skapar en ram för åtgärder när det bland annat gäller olaglig handel, skärpta rättsliga kontroller av vapenöverföring, undanröjande av vapen från samhället och ökad insyn. 1999 inrättades EU/SADC:s arbetsgrupp för handeldvapen som sammanträdde för första gången i juni 2000. Under det andra mötet i april 2001 diskuterade arbetsgruppen områden för konkret samarbete och förberedelserna inför FN-konferensen 2001.

I samband med möten i den sektorsövergripande arbetsgruppen för frågor om organiserad brottslighet har det hållits möten mellan EU:s medlemsstater och ett antal G8-länder samt Mexiko som ett led i förberedelserna inför förhandlingarna om FN:s vapenprotokoll.

II.A.3 Samarbete inom EU

Medlemsstaternas polismyndigheter och tullförvaltningar samarbetar inom ramen för det operativa projektet mot olaglig handel med vapen, "Project Arrow", inom tredje pelarens arbetsgrupp för polissamarbete. Syftet är att genomföra en för EU gemensam strategisk översikt och analys av olaglig handel med vapen. "Project Arrow", som samordnas av Finland, genomfördes som en gemensam operation mot olaglig handel

med vapen och förverkligades i form av en gemensam europeisk åtgärd den 13–26 november 2000.

II.B Medlemsstaternas åtgärder

EU:s medlemsstater tillhandahåller ekonomiskt, tekniskt och andra former av stöd till projekt som drivs av FN, andra internationella eller regionala organisationer samt icke-statliga organisationer. Medlemsstaterna tillhandahåller även ett direkt stöd till berörda stater.

II.B.1 Medlemsstaternas stöd till FN-projekt

Medlemsstaterna har stött följande projekt under FN:s ledning:

Frankrike har givit ekonomiskt bidrag på 3 miljoner franska franc till samordnings- och biståndsprogrammet för säkerhet och utveckling som genomförs av UNDP och 2,5 miljoner franc som skall betalas ut under fem år till Förenta nationernas regionala centrum i Lomé.

Sverige har lämnat följande bidrag till FN-projekt med anknytning till handeldvapen och lätta vapen:

- 350 000 svenska kronor för slutförandet av konsultprojektet om övervakning av genomförandet av principerna och riktlinjerna för avvapning, demobilisering och återanpassning av f.d. stridande, inom ramen för FN:s utvärderingsenhet (Lessons-Learned Unit).
- 5 000 US-dollar för att finansiera tryckningen av rapporten från FN:s utvärderingsenhet om avvapning, demobilisering och återanpassning av f.d. stridande i en fredsbevarande miljö.
- 15 000 US-dollar till projektet för genomförande av fred och praktisk avvapning i västra Afrika som drivs av FN:s institut för nedrustningsforskning (UNIDIR) och som är kopplat till samordnings- och biståndsprogrammet för säkerhet och utveckling.
- 20 000 US-dollar till FN:s regionala centrum för fred och avvapning i Afrika, som är baserat i Lomé, för inrättandet av en central för kampen mot olaglig handel med handeldvapen.
- 4 miljoner kronor till UNDP-projektet vapen för utveckling i Elbasanj, Albanien.
- 350 000 US-dollar till genomförandet av Ecowas-moratoriet avseende import, export och tillverkning av handeldvapen genom UNDP:s samordnings- och biståndsprogram för säkerhet och utveckling. Stödet kommer att fortsätta under 2001 (Sveriges totala bidrag till programmet uppgår till 1 miljon US-dollar, vilket gör Sverige till en av de största bidragsgivarna).

Sverige bidrar också med en "Junior Professional Officer" till FN:s regionala centrum för fred, avvapning och utveckling i Latinamerika, som är baserat i Lima, och med 20 000 US-dollar för utbildning av polis- och tullpersonal samt för inrättandet av en regional central för kampen mot skjutvapen.

Vidare har Försvarshögskolan i Sverige, i samarbete med FN:s avdelning för fredsbevarande verksamhet, bidragit till internationella kurser om avvapning, demobilisering och återanpassning av f.d. stridande i Zimbabwe, Kanada, Sverige och Ghana enligt en kursplan som har utarbetats av företrädare för Lester B. Pearson Peacekeeping Centre i Kanada, försvarets internationella centrum i Norge och Försvarshögskolan i Sverige. Den första kursen i Sverige ägde rum i september 2000 och drog till sig ungefär tjugo internationella deltagare som bestod av företrädare för militären och olika statliga och icke-statliga organisationer. Kursens syfte var att ge en översikt över fredsstödjande uppdrag för att öka förståelsen för den verksamhet och de program som behövs för en fredlig utveckling samt att utbyta erfarenheter från fältet. En andra kurs gavs i juni 2001. Den svenska regeringen har anslagit 850 000 svenska kronor i stöd till detta projekt.

Belgien har stött ett UNIDIR-projekt om det civila samhällets roll när det gäller kontrollen av handeldvapen i västra Afrika.

Tyskland har stött följande FN-projekt om avvapning, demobilisering och återanpassning av f.d. stridande:

- Unicefs projekt i Sierra Leone för återanpassning av barn: 890 000 tyska mark.
- FN:s uppdrag i Centralafrikanska republiken (MINURCA) för demobilisering och återanpassning i Centralafrikanska republiken: 330 000 US-dollar.
- Undersökningsgruppen i Niger från FN:s avdelning för nedrustningsfrågor för projektet "Vapen i utbyte mot utveckling": 61 000 US-dollar.
- Programmet för fred och nedrustning i Afrika som genomförs av FN:s regionala centrum för fred och nedrustning i Afrika (Lomé): 49 000 US-dollar.

Nederländerna bidrog med 50 000 nederländska gulden till FN:s regionala centrum i Lima för ett projekt i Latinamerika och Västindien för utbildning av polis- och tullpersonal.

Danmark har bidragit med 5 000 US-dollar till FN:s avdelning för nedrustningsfrågor för utarbetandet och tryckningen av "Praktiska nedrustningsåtgärder. Ett referensdokument". I detta

referensarbete beskrivs ursprung, mandat och utveckling när det gäller metoden med praktiska nedrustningsåtgärder för särskilda situationer, vidare framförs en rad synpunkter för utvärdering av projektförslag och en mall anges för utarbetande av projektförslag.

Finland har bidragit med 12 500 euro till UNIDIR för ett projekt om handel med handeldvapen och 8 350 euro till FN:s program för nedrustningsinformation (UNDIP) för ett projekt om rör information om handeldvapen.

Förenade kungariket har hittills bidragit med 11 365 000 pund sterling till programmet för insamling av vapen i Albanien, därav 610 000 pund genom UNDP för pilotprojektet "Vapen i utbyte mot utveckling". Vidare har Förenade kungariket bidragit med 300 000 pund till programmet för samordning och bistånd för säkerhet och utveckling (PCASED), som verkar för att genomföra Ecowas-moratoriet och göra det lättare att vidta andra åtgärder i andra afrikanska områden.

II.B.2 **Medlemsstaternas stöd till projekt under överinseende av andra internationella organisationer och icke-statliga organisationer**

När det gäller stöd till projekt under överinseende av andra internationella organisationer än FN, regionala åtgärder och icke-statliga organisationer har medlemsstaterna givit följande upplysningar.

Frankrike stöder det moratorium avseende import, export och tillverkning av lätta vapen i Västafrika som antogs av stats- och regeringscheferna i Västafrikanska staternas ekonomiska gemenskap (Ecowas). Vidare har Frankrike gett ett ekonomiskt stöd på 330 000 franska franc till den nationella konferensen i Mali om handeldvapen och lätta vapen som hölls i november 2000. Frankrikes insats när det gäller kampen mot olaglig vapenhandel inriktas huvudsakligen på bilateralt samarbete. En rad åtgärder har vidtagits för att stödja flera afrikanska stater att stärka polisens och tullens operativa förmåga inom ramen för kampen mot olaglig handel i stor skala över gränserna, bland annat olaglig vapenhandel (ett ekonomiskt bidrag på 13 miljoner franc).

Frankrike har även gett ekonomiskt och logistiskt stöd till seminariet om genomförande och tillämpning av förordningen om kontroll av internationella transporter av skjutvapen samt delar, komponenter och ammunition till dessa som hölls på Martinique den 23–24 maj 2000 och anordnades av CICAD (interamerikansk kommission för kontroll av narkotikamissbruk) inom ramen för Amerikanska samarbetsorganisationen, OAS, och FN:s regionala centrum för fred, nedrustning och utveckling i Latinamerika och Västindien och som handlade om handeldvapen och lätta vapen.

Sverige har gett följande bidrag till internationella projekt om handeldvapen och lätta vapen:

- 3,3 miljoner svenska kronor till Världsbankens projekt för demobilisering i Kambodja.
- 300 000 US-dollar till OAU för de regionala förberedelserna inför FN:s konferens om alla aspekter av olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen.
- 1 miljon kronor till Arias-stiftelsen för fred och mänskliga framsteg för utarbetandet av en internationell uppförandekod för överföring av vapen samt för förberedelserna inför FN:s konferens om alla aspekter av olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen.

Sverige har även stött följande forskningsprojekt:

- Undersökningsprojektet om handeldvapen som genomförs vid Institutet för högre internationella studier och som syftar till att öka kunskaperna om tillverkning, överföring, lagring och användning av handeldvapen samt att fastställa "bästa metoder" för de regioner som projektet inriktas på, med 180 000 kronor per år. Detta är ett schweiziskt projekt som också stöds av Tyskland, Danmark (70 000 schweiziska franc), Förenade kungariket (30 000 pund sterling) och Nederländerna (100 000 gulden) samt av Kanada och Norge.
- Saferworlds seminarieprogram under februari 1999 — januari 2001 om kampen mot spridningen av lätta vapen: ett fördjupat samarbete mellan EU:s medlemsstater och de associerade länderna, med 200 000 kronor.
- Monterey-institutets praktiska handledning för arbete i vapenrika områden: identifiering, säker hantering, insamling och förstöring, med 135 000 kronor. Detta projekt stöds också av Schweiz.
- Projektet om spridning av handeldvapen i södra Afrika som genomförs av institutet för säkerhetsstudier, som är baserat i Sydafrika, med 600 000 kronor.

Belgien har stött en studie utförd av den belgiska icke-statliga organisationen Vrede rörande tillverkningen av vapen med belgisk licens utanför landet. Belgien har även stött projektet "Vapenfritt Sydafrika", i samarbete med en belgisk icke-statlig organisation "Broederlijk Delen". Projektet syftar till att öka det civila samhällets medvetenhet om de negativa effekterna av den stora spridningen av handeldvapen.

Tyskland har stött projektet "Svärd till plogbillar" i Moçambique: 161 000 US-dollar för avväpning, demobilisering och återanpassning av f.d. soldater.

Nederländerna bidrog med 43 000 nederländska gulden till publiceringen av handledningen för kamp mot handeldvapen och lätta vapen: en praktisk handledning för insamling och förstöring, från programmet för säkerhet och utveckling (SAND), Monterey-institutet för internationella studier och Bonns internationella centrum för omställning (BICC). Finland bidrog med 8 000 euro till samma projekt.

Nederländerna gav vidare följande bidrag:

- 900 000 gulden till det gemensamma OAU/ISS-projektet om handeldvapen.
- 70 000 pund sterling till det gemensamma projektet "Biting the Bullet" som genomförs av Saferworld, BASIC och International Alert.
- 100 000 gulden till Saferworlds projekt för kamp mot spridningen av lätta vapen: fördjupat samarbete mellan EU:s medlemsstater och de associerade länderna.

Enheter ur den italienska armén deltog i flera externa operationer under vilka följande handeldvapen och lätta vapen samlades in/förverkades och förstördes:

MSU-KFOR-enheten: 4 kulsprutor, 86 kulsprutepistoler, 28 gevär, 4 pansarvärnsgevär, 35 hagelgevär, 12 granatsprutor, 71 revolverar, 5 gevärsgrenader och 60 handgranater överlämnades till den multinationella brigaden — förstöringscentrumet.

Italför-BIH-enheten: 1 lätt kulspruta, 5 automatgevär, 2 gevär och 5 bärbara utskjutningsanordningar samlades in och förstördes.

Italför-Kosovo-enheten: 65 lätta kulsprutor, 5 tunga kulsprutor, 15 granatkastare (14 förstördes), 43 pansarvärnsgevär (38 förstördes), 4 granatsprutor, 8 luftvärnsgevär (5 förstördes), 870 automatgevär (865 förstördes), 391 gevär (387 förstördes) och 31 hagelgevär (28 förstördes).

II.B.3 Medlemsstaternas åtgärder för att stödja drabbade stater

Medlemsstaterna har lämnat följande upplysningar om tekniskt, ekonomiskt och annat bistånd till andra stater, särskilt stater i drabbade områden.

I augusti underlättade Förenade kungariket ett EU-finansierat besök i London av den juridiske rådgivaren till Kambodjas biträdande premiärminister som informerades om Förenade kungarikets lagstiftning om handeldvapen och lätta vapen. I september överlämnade Förenade kungariket formellt en brittisk tillverkad Euroshear 4000-maskin för förstöring av vapen

till Swazilands kungliga polis och tillhandahöll utbildning om användningen av den.

I november 2000 godkände Förenade kungariket betalningen till en fond för förstöring av handeldvapen, vilken skall inleda sin verksamhet 2001/2002 med ett anslag på 140 000 pund sterling för det budgetåret. Brittiska styrkor fortsatte att spela en ledande roll i de program för insamling av vapen och ammunition som ingår i Operation Leatherman i Kosovo och Operation Harvest i Bosnien.

Italiens och Albanien försvarsministrar har utarbetat ett samförståndsavtal om samarbete, sedan avtalet om bilateralt försvarssamarbete mellan den italienska och den albanska regeringen ingicks 1995. Avtalet syftar till omorganisering och förstärkning av Albanien försvar. Italien skall tillhandahålla tekniskt bistånd, rådgivning, utrustning och materiel på särskilda områden. De viktigaste målen för samarbetet är Balkanområdets stabilisering och normalisering samt direkt bistånd till omorganisering av Albanien sociala och politiska uppbyggnad under den känsliga övergångsfasen i "västorienterings"- och "moderniserings"processen. En italiensk expertdelegation har inrättats för att utveckla bistånds- och samarbetsverksamheten och för att hjälpa Albanien försvar att ändra och anpassa sina militära strukturer. Den italienska expertdelegationen har varit verksam i Albanien sedan den 28 augusti 1997 tillsammans med albanska experter.

Tyskland har stött program för nedrustning, demobilisering och återanpassning i Angola, Tchad, Etiopien, Eritrea, Moçambique, Somalia och Uganda. Återanpassning av muslimska f.d. stridande i Mindanao på Filippinerna stöds inom ramen för två projekt (utbildning och familjehälsövård). Diskussioner pågår för närvarande om tillhandahållande av stöd till den sydafrikanska regeringens rationaliseringsprogram (demobilisering och återanpassning) via institutet för säkerhetsstudier (ISS). Mellan 1999 och 2002 anslås ett belopp på 4 miljoner tyska mark för avvapning, demobilisering och återanpassning av f.d. stridande i Kambodja. 13,4 miljoner mark har anslagits mellan 1994 och 2001 för återanpassning av f.d. stridande i Moçambique. Avväpning, demobilisering och återanpassning av f.d. stridande i Sierra Leone förbereds inom ramen för ett övergripande rehabiliterings- och återuppbyggnadsprogram med ett anslag på 5,34 miljoner mark.

För utveckling och utvidgad tillämpning av åtgärder för att kontrollera handeln med handeldvapen på Afrikas horn har ett

belopp på 1,5 miljoner mark anslagits av Tyskland mellan 2000 och 2002. Ett belopp på 10 miljoner mark har reserverats under perioden 2001–2004 som bidrag till utvecklings-samarbetet för att minska den okontrollerade spridningen och missbruket av handeldvapen. Genom tillämpning av ett integrerat och övergripande tillvägagångssätt finansieras dessutom flera utvecklingsprojekt som påverkar kampen mot handeldvapen, t.ex. i samband med reform av säkerhetssektorn, god offentlig förvaltning och främjande av stöd från det civila samhällets organisationer.

I november 2000 lanserade Tyskland ett projekt som syftar till effektiv förstöring av handeldvapen i Albanien inom ramen för stabilitetspakten för sydöstra Europa. Från december 2000 till april 2001 har 40 000 handeldvapen och lätta vapen förstörts av en expertgrupp från Albanien försvarsministerium i samarbete med tyska specialister som tillhandahåller såväl utbildning som särskild materiel och utrustning. 500 000 mark har anslagits för detta ändamål. Projektet bygger på ett memorandum från den 7 september 2000 i vilket Albanien regering förbinder sig att "förstöra handeldvapen och lätta vapen från plundringarna under krisen 1997, inbegripet de vapen som redan har samlats in och som kommer att samlas in i framtiden från civilbefolkningen."

Nederländerna har bidragit med 300 000 nederländska gulden till OSSE:s frivilliga fond för Moldova för tillbakadragandet av rysk militär utrustning från Transnistrien. Nederländerna finansierade även deltagandet av en nationell expert på förstöring av ammunition i OSSE:s uppdrag i Moldova.

Nederländerna har bidragit med 25 000 nederländska gulden till genomförandet av "Flamme de la Paix" i Niger. Danmark anslag 145 000 danska kronor. Även Belgien har bidragit.

Under hösten 2000 betalade Finland två konsulter för att genomföra undersökningar om handeldvapen, den ena i Guatemala och den andra i Bosnien och Hercegovina. Finland planerar att i år genomföra en del av de initiativ och rekommendationer som framförs i dessa undersökningar.

Den spanska Guardia Civil ger tekniskt bistånd till brottsbekämpande organ i länder som Nicaragua, Guatemala, El Salvador, Moçambique och Timor. Detta bistånd omfattar bland annat kontroll av handeldvapen och sprängämnen.

II.C Medlemsstaternas anordnande av och deltagande i internationella seminarier och konferenser

Medlemsstaterna har lämnat följande upplysningar om anordnandet och stödandet av internationella seminarier och konferenser. Vidare har medlemsstaterna deltagit i flera seminarier och workshops om exportkontroll och om handeldvapen och lätta vapen.

I februari finansierade Förenade kungariket Kampala-konferensen om åtgärder i syfte att komma till rätta med spridningen av

handeldvapen i Östafrika och på Afrikas horn, som ledde till ett utkast till handlingsplan för området med åtgärder mot den olagliga handeln med vapen. DFID (avdelningen för internationellt bistånd) har bidragit med finansiering av uppföljningskonferenser i samband med denna handlingsplan. UK stöder fem uppföljningsworkshops som anordnas av Saferworld och IGAD (Intergovernmental Authority on Development).

Österrike har bidragit ekonomiskt till anordnandet av en regional rundabordskonferens den 14–15 april 2000 i Tbilisi, Georgien, med titeln "Lätta vapen – tunga åtgärder: Att hejda vapenöverföringar som en strategi för konfliktförebyggande i södra Kaukasien." Rundabordsdiskussionen anordnades gemensamt av Öst-Väst-institutet och Saferworld. Finland var en av diskussionsledarna vid konferensen. Österrike bidrog med en av huvudtalarna och franska experter fanns på plats. Österrike lämnade också ekonomiska bidrag till två delegationer som deltog vid OSSE-seminariet om handeldvapen och lätta vapen den 3–5 april 2000 i Wien och landet bidrog även med en huvudtalare. Nederländerna och Finland lämnade ekonomiska bidrag till tre delegationers deltagande. En av ordförandena kom från Finland. Som ordförandeland för OSSE anordnade Österrike tillsammans med International Alert och Saferworld ett sidoevenemang om handeldvapen och lätta vapen (Att tackla problemet med handeldvapen – OSSE-initiativet och FN:s konferens år 2001), som hölls i anslutning till OSSE:s ministermöte i Wien den 27 november 2000.

Den nederländske utrikesministern var närvarande vid det ministermöte mellan EU och SADC som hölls i Gaborone, Botswana, den 29–30 november 2000. Ministern tog genomgående upp frågan om handeldvapen och lätta vapen i sitt tal. Mötet ledde till att man antog EU-SADC-uttalandet om handeldvapen. Danmark har gett ett bidrag på 30 000 US-dollar av vilka 10 000 kommer att gå till uppföljningen, Finland 30 000 euro och UK 50 000 pund sterling för att stödja den konferens för området vid de stora sjöarna och Afrikas horn som rörde handeldvapen och hölls i Nairobi den 12–15 mars 2000 och som var anordnad av Säkerhetsforsknings- och informationscentrumet (SRIC) och Förenta nationernas Afrikainstitut för förebyggande av brottslighet och behandling av brottslingar (UNAFRI).

Finland anordnade en internationell workshop "Åtgärdsplan mot handeldvapen – mål för FN:s konferensworkshop 2001" i Saariselkä, Finland, i december 2000. Workshopen anordnades tillsammans med Saferworld, BASIC samt International Alert och utgjorde en del av deras "Biting the Bullet"-projekt som en förberedelse för FN:s konferens 2001.

Belgien har sponsrat ett seminarium som anordnades av Saferworld om kontroll av olagliga överföringar av särskilt intresse för lufttransportsektorn.

Tyskland har stått som värd för en internationell konferens med en politisk dialog om utveckling och nedrustning den 31 oktober–1 november 2000 i Bonn, med särskild inriktning på frågan om handeldvapen.

I februari 2000 anordnade Portugal ett möte med Amnesty International om överföring av utrustning för militär, säkerhetsrelaterad eller polisär användning och deltog i ett seminarium som anordnades av Saferworld med titeln "Kontroll av flödet av handeldvapen och lätta vapen från och genom ett utvidgat EU".

II.D Deltagande av EU och medlemsstaterna i internationella organisationers arbete och i regionala arrangemang på området konventionella vapen, särskilt handeldvapen och lätta vapen, och ansträngningar för att skapa samförstånd inom relevanta regionala och internationella forum om principerna i den gemensamma åtgärden

II.D.1 Förenta nationerna (särskilt förberedelserna för FN:s konferens om alla aspekter av olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen)

På grund av den vikt som EU fäster vid åtgärderna för att bekämpa den okontrollerade spridningen och destabiliserande anhopningen av handeldvapen har unionen tagit aktiv del i förberedelserna för konferensen om alla aspekter av olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen.

EU har lagt fram förslag på nyckelområden som exportkontroll och kriterier, märkning och uppspårande, förmedling, lagerhantering, överskott och förstöring, avvapning, demobilisering och återanpassning av f.d. soldater, bistånd till genomförande av konkreta åtgärder och uppföljning för att uppnå ett politiskt bindande åtgärdsprogram med framtidsinriktade åtgärder på nationell, regional och global nivå.

I juli 2000 utsåg Förenade kungariket Sir Michael Weston till Förenade kungarikets kandidat till posten som konferensens ordförande och i september godkändes han som EU-kandidat.

I samband med det första mötet i den förberedande kommittén för 2001 års konferens tog Nederländerna tillsammans med Schweiz och Norge initiativet till en vänggrupp till 2001 års konferens, avsett att ytterligare främja arbetet i den förberedande kommittén. Den 28–29 september 2000 anordnade Nederländerna tillsammans med Ungern en expertworkshop om förstöring av handeldvapen och lätta vapen. Denna workshop utmynnade i ett antal rekommendationer till 2001 års konferens som lades fram för ordföranden för konferensens förberedande kommitté. Under samma möte i förberedande kommittén, den 29 februari 2000, stod Nederländerna som samarrangör av ett offentligt informationsmöte med Saferworld, BASIC och International Alert.

Frankrike, Belgien och Förenade kungariket företrädde i FN:s grupp med regeringsexperter som upprättades enligt resolution 54/54 V från FN:s generalförsamling. Som förberedelse inför

2001 års FN-konferens har denna grupp genomfört en studie av möjligheterna att begränsa tillverkning av och handel med handeldvapen och lätta vapen till de personer som fått tillstånd av staterna; i uppdraget ingick även frågor rörande mellanhandsverksamhet, särskilt transporter och ekonomiska operationer som rör olagliga leveranser. Förenade kungariket och andra medlemsstater deltog även aktivt i arbetet i Genèvegruppen med deltagande av länder som arbetar med frågor som rör handeldvapen och lätta vapen och konferensen.

Inför 2001 års FN-konferens lade Frankrike tillsammans med Schweiz under det första mötet i den förberedande kommittén för FN:s konferens om handeldvapen fram ett diskussionsunderlag med titeln: "Bidrag till genomförandet av en internationell handlingsplan för 2001 års konferens: märkning, identifiering och kontroll av handeldvapen och lätta vapen". Ett seminarium om frågan anordnades i Genève den 12–13 mars 2001.

EU:s medlemsstater har tagit aktiv del i förhandlingarna om protokoll mot olaglig tillverkning av och handel med skjutvapen, delar och komponenter till sådana samt ammunition, vilket kompletterar Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet som antogs utan omröstning av generalförsamlingen den 31 maj 2001. Kommissionen hade ett förhandlingsmandat gällande vissa artiklar i protokollet. Frankrike har anordnat en arbetskonferens mellan FN:s franskspråkiga medlemsstater på detta tema i januari 2000.

Dessutom har Belgien, Finland, Frankrike, Tyskland, Förenade kungariket och Sverige deltagit i FN:s generalsekreterares grupp med regeringsexperten på handeldvapen, som har utarbetat två rapporter i frågan.

II.D.2 FN:s generalförsamling

Medlemsstaterna har intagit följande ståndpunkter ifråga om de resolutioner som rör handeldvapen och som antogs av Förenta nationernas 55:e generalförsamling:

- Befästade av freden genom praktiska nedrustningsåtgärder (55/33 G)
 - Tyskland (förslagsställare), medsponsrad av EU:s medlemsstater
- Insyn i upprustning (55/33 U)
 - Tyskland och Nederländerna (förslagsställare), medsponsrad av EU:s medlemsstater
- Olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen (55/33 Q)
 - medsponsrad av EU:s medlemsstater

- Bistånd till stater i deras ansträngningar att stävja olaglig handel med handeldvapen och att samla in dem (55/33 F)
 - medsponsrad av EU:s medlemsstater
- Förhållandet mellan nedrustning och utveckling (55/33 L)
 - antagen med konsensus

II.D.3 Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa

EU:s medlemsstater har aktivt deltagit i OSSE:s arbete avseende handeldvapen och lätta vapen, vilket bland annat har lett till antagandet av OSSE-dokumentet om handeldvapen och lätta vapen vid OSSE:s ministerkonferens den 24 november 2000. Förenade kungariket samordnade förhandlingarna under sin ordförandeperiod i arbetsgrupp B vid forumet för säkerhets-samarbete. Dokumentet är ett viktigt regionalt bidrag till kampen mot spridning och missbruk av handeldvapen och lätta vapen och en viktig förtroendeskapande åtgärd inför 2001 års FN-konferens. Förenade kungariket har även beviljat stöd till OSSE:s sekretariat i detta sammanhang.

II.D.4 Västafrikanska staters ekonomiska gemenskap

Sverige finns företrätt i den rådgivande gruppen i PCASED (Program för samordning och bistånd i säkerhets- och utvecklingsfrågor). Se vidare avsnitt II.B.2 ovan om medlemsstaternas ekonomiska stöd till Ecowas och PCASED.

II.D.5 Wassenaar-arrangemanget

EU:s medlemsstater har aktivt deltagit i Wassenaar-arrangemangets arbete. Förenade kungariket har till exempel drivit på den diskussion som pågår i Wassenaar-arrangemanget om önskvärdheten och möjligheten att inbegripa överföringar av handeldvapen och lätta vapen i informationsutbytena mellan de deltagande staterna.

II.D.6 Södra Afrikas utvecklingsgemenskap

Vid regelbundna bilaterala kontakter med SADC-staterna, inklusive på ministernivå, har Förenade kungariket stött åtgärder för att främja EU-SADC-processen och genomförandet av EU-SADC:s regionala handlingsprogram.

II.D.7 Euro-atlantiska partnerskapsrådet och försvarsalliansen Nato

EU:s medlemsstater deltar aktivt i arbetet i Euro-atlantiska partnerskapsrådet. Fram till maj 2000 stod Förenade kungariket som ordförande för ad hoc-gruppen om handeldvapen och lätta vapen inom Euro-atlantiska partnerskapsrådet/Nato.

II.D.8 Övrigt

Frågan om handeldvapen och lätta vapen tas regelbundet upp i samband med möten för politisk dialog på expertnivå med de associerade länderna.

DEL III

PRIORITERINGARNA FÖR EUROPEISKA UNIONENS FRAMTIDA BISTÅND

III.A Riktlinjer som bör prioriteras

EU kan lämna ett viktigt bidrag när det gäller att undanröja de problem som förorsakas av den destabiliserande och okontrollerade spridningen av handeldvapen. Att sträva efter att undanröja denna källa till destabilisering och konflikter kommer i hög grad att bidra till att förebygga konflikter i framtiden. De åtgärder som redan vidtagits av EU utgör viktiga steg i detta avseende och bör följas upp av beslutsamma insatser i samma riktning. Det faktum att Förenta nationernas konferens om olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen i alla dess aspekter antagit ett handlingsprogram för att förhindra, bekämpa och utplåna den olagliga handeln med handeldvapen och lätta vapen förstärker det åtagande som EU gjort tidigare genom sin gemensamma åtgärd om handeldvapen.

I syfte att förbättra och förstärka genomförandet av den gemensamma åtgärden och handlingsprogrammet har medlemsstaterna upprättat ett antal riktlinjer om frågor som man bör besluta om eller som bör uppmärksammas inom en snar framtid. Dessa riktlinjer skall givetvis regelbundet ses över, i enlighet med de erfarenheter man har fått i samband med genomförandet av EU:s projekt.

III.B Behovet av en övergripande strategi

Även om man allmänt inser att det behövs ytterligare internationella insatser för att tackla problemen med handeldvapen, finns det många komplexa faktorer och processer som måste tas med i beräkningen, till exempel internationell och nationell säkerhet, handel, civil-militära förbindelser och vapnens roll i samhället. Dessa problem kan inte lösas i en handvändning. De måste angripas genom en övergripande strategi där problemets olika aspekter – som kan skilja sig från område till område – utreds, och man måste söka finna lösningar genom en rad olika åtgärder som man gemensamt kommer överens om. Medlemsstaterna enades om att målet för dessa ansträngningar borde vara både att minska de nuvarande destabiliserande anhopningarna och att förebygga ytterligare okontrollerad spridning av dessa vapen. Med hjälp av bistånd kan den lokala kapaciteten att ta itu med dessa frågor förstärkas.

När det gäller ekonomiskt stöd till projekt i samband med handeldvapen och lätta vapen kommer EU:s målsättning att vara att förstärka insatserna för att minska tillgång och försäljning av

handeldvapen och lätta vapen när det gäller konfliktområden eller potentiella sådana, att hjälpa till med att utarbeta ett antal internationella åtgärder för att begränsa efterfrågan på handeldvapen och lätta vapen i sådana områden, och att hjälpa regeringar att hantera de problem som dessa vapen förorsakar. Sådana åtgärder kan vidtas av EU eller på medlemsstatsnivå, och genom insatser via lämpliga regionala eller globala institutioner. Åtgärderna från medlemsstaternas respektive kommissionens sida kommer att syfta till komplementaritet och återspeglar viljan att angripa problemet med handeldvapen på nationell, subregional, regional och global nivå.

III.C Behovet av riktade insatser

Länder med en hög grad av osäkerhet eller våld kan inte använda utvecklingsbistånd effektivt. Bistånd till konfliktbenägna länder eller områden bör därför lämnas för att främja säkerhet, avvapning, demobilisering och återanpassning av f.d. soldater i samhället som en integrerad del av de sociala och ekonomiska utvecklingsprogrammen.

I de fall där regeringen är aktivt engagerad i att minska vapenflödet in i och spridningen av handeldvapen och lätta vapen inom deras region bör EU samarbeta med dem i denna uppgift. I praktiken kan regeringar i mottagarländerna sakna förmåga att genomföra sina egna kontrollprogram. EU är därför berett att överväga att lämna aktivt stöd till initiativ vars syfte till exempel är att bygga upp kapacitet och utbildning, höja medvetenheten m.m.

III.D Behovet av kriterier för tilldelning av medel

Hittills har besluten om bistånd från EU för de projekt som fått stöd fattats från fall till fall. För att säkerställa att alla framtida projekt är övergripande och målinriktade har medlemsstaterna fastställt följande grundläggande kriterier, mot vilka EU preliminärt kan bedöma ansökningarna:

- Bistånd från EU på området handeldvapen och lätta vapen måste vara grundat på en äkta politisk vilja i mottagarlandet.
- Bistandsprojekt kommer att grundas på nära samarbete med myndigheterna i mottagarlandet, och de olika aktörernas roll bör fastställas.
- De föreslagna projekten skall öka den lokala, nationella eller regionala säkerheten inom mottagarstaten eller -regionen (t.ex. bidra till kontroll av handeldvapen, åtgärder för att skapa förtroende, försoning, regional stabilitet).

- I projekt där insamling av vapen ingår som ett moment bör alla insamlade vapen i princip förstöras.
- Bistånd på området handeldvapen och lätta vapen bör ingå i en övergripande utvecklings- och säkerhetsstrategi avseende mottagarlandet. I de fall där detta inte är möjligt bör man i förslagen till projekt skissera hur denna verksamhet kan bidra till att integrera strategin för handeldvapen och lätta vapen i en bredare säkerhets- och utvecklingsstrategi.
- För varje projekt skall klara mål sättas upp och referenspunkter och tidsfrister fastställas så att det blir möjligt att bedöma effekten av projektet.
- I en framställan om bistånd bör det klart anges hur det föreslagna projektet kommer att främja syftet och målen med EU:s gemensamma åtgärd.
- I en framställan om bistånd bör det klart anges hur det föreslagna projektet kan öka mottagarstatens förmåga att genomföra befintliga regionala eller internationella åtaganden.

EU:s medlemsstater och kommissionen kommer att inleda en dialog inom de relevanta arbetsgrupperna i syfte att utarbeta eller fördjupa gemensamma kriterier för EU-projekt.

III.E Behovet av grundlig bedömning och utvärdering

Det är viktigt att de projekt som stöds av EU-medel genomgår en grundlig bedömning och utvärdering. Åtgärder för att uppnå detta innefattar följande:

- Projekten bör genomföras i enlighet med principerna om sund ekonomisk förvaltning.
- En slutrapport skall läggas fram vid projektets slut med en sammanfattning av de uppnådda resultaten.
- En bedömning skall göras i syfte att bedöma om projektets syften har uppnåtts och om det behövs en uppföljning. En sådan bedömning skall göras åtminstone mot slutet av projektet. Projekt som genomförs under lång tid eller för vilka bidraget från Europeiska unionen är betydande skall även utvärderas under genomförandeperioden.
- Utvärderingen skall utföras av oberoende experter.
- Slutrapporten och utvärderingen skall även användas för att ringa in de erfarenheter som kan användas vid kommande projekt.

(Rättsakter som antagits med tillämpning av avdelning VI i Fördraget om Europeiska unionen)

Slutrapport om den första utvärderingsverksamheten – ömsesidig rättslig hjälp i brottmål ⁽¹⁾

(2001/C 216/02)

INNEHÅLL

	Sida
SAMMANFATTNING	15
I. INLEDNING	15
II. ALLMÄNNA SYNPUNKTER	16
III. SÄRSKILDA SYNPUNKTER	17
a) Ratifikation av internationella konventioner	17
b) Preskriptionsförordningar	17
c) Skäl för avslag	17
d) Spårande av bankkonton	18
e) Skattebrott	18
f) Dubbel straffbarhet	19
g) Förfarande	19
h) Rätt att överklaga	20
i) Ekonomiska brott – särskilda enheter	21
j) Överföring av material	21
k) Standardformulär och elektroniska system för utgående framställningar	21
l) Goda rutiner	21
m) Brådskande framställningar	21
n) Riktlinjer	22
o) Den centrala myndighetens roll	22
p) Det europeiska rättsliga nätverket	22
q) Direktkontakt	23
r) Registrering	23
s) Resurser	23
t) Utbildning	24
u) Specialisering	25
IV. RAPPORTERNA	25
V. UPPFÖLJNING AV UTVÄRDERINGARNA	25
VI. UTVIDGNING AV UTVÄRDERINGARNA TILL ATT OMFATTA KANDIDATLÄNDERNA	25
VII. UTVÄRDERINGSMEKANISMEN	26
VIII. SLUTSATS	26

⁽¹⁾ Antagen av rådet den 28 maj 2001.

SAMMANFATTNING

Utvärderingsförfarandet har visat att själva ordningen har befunnits vara användbar och att betydande framsteg har gjorts under processens gång, både när det gäller det praktiska och lagstiftning. Medlemsstaternas myndigheter samarbetade i full utsträckning och på ett positivt sätt med utvärderingsgrupperna. Europeiska unionen bör fortsätta att använda den ömsesidiga utvärderingsordningen och säkerställa att den utnyttjas till fullo.

Två kvantitativa resultat framkom ur utvärderingarna:

- Flödet av framställningar om ömsesidig hjälp ökar. Alla medlemsstater har rapporterat detta och några har behövt få ytterligare resurser eller finna nya sätt för att gripa sig an denna aspekt av den ömsesidiga hjälpen.
- Större delen av flödet av framställningar om ömsesidig hjälp rör samarbetet mellan Europeiska unionens medlemsstater (uppskattat till mellan 75 och 95 %).

Av utvärderingen framgick det klart att även om den ömsesidiga hjälpen har sina brister, så är den kritik som vanligtvis riktas mot den att den är långsam, ineffektiv och verkningslös överdriven; i allmänhet fungerar inte den ömsesidiga hjälpen så dåligt som den har rykte om sig att göra. När det gäller narkotika eller grova brott enligt den allmänna strafflagstiftningen, anser en stor majoritet av de intervjuade rättstillämparna att den ömsesidiga hjälpen fungerar effektivt och till deras belåtenhet. Dessutom är de personer som deltar i den ömsesidiga rättsliga hjälpen engagerade och samvetsgranna rättstillämpare som försöker hjälpa utländska myndigheter på bästa möjliga sätt, ibland under svåra materiella förhållanden. Även om detta resultat inte upphäver så mildrar det dock kritiken mot hur den ömsesidiga hjälpen för närvarande fungerar.

Den ömsesidiga hjälpen kan emellertid förbättras på många områden:

- Personal-, material- och budgetresurser är otillräckliga för att motsvara kraven och bör bättre tillgodose dagens behov.
- Otillräckliga språkkunskaper är fortfarande ett hinder för att förbättra den ömsesidiga hjälpen och för direktkontakt mellan rättsliga myndigheter. Det finns ett stort behov av utbildning på detta område.
- Det finns en avsevärd börda i form av föråldrade rutiner, meningslös byråkrati och invecklad hierarki. Resultatet blir att överföring och verkställande av internationella framställningar fördröjs. Lösningen skulle vara att förenkla kanalerna och rationalisera förfarandena.
- Det är absolut nödvändigt att utbilda specialister i ömsesidig hjälp.

- En juridisk komplexitet uppstår genom den ansamling av internationella och nationella regler som skall tillämpas på samma fall. Grundläggande utbildning i denna fråga för dem som deltar i den ömsesidiga rättsliga hjälpen är nödvändig.
- Det finns stora diskrepanser mellan medlemsstaterna vad beträffar tillämpningen av konventioner. En bättre strategi för riktlinjer (oavsett metod för att upprätta sådana och oavsett deras rättsliga status) bör inrättas.
- Framställningar om ömsesidig hjälp grundade på brott som kan klassas som skattebrott medför problem. Det är önskvärt att detta rättas till för framtiden.
- Konventioner tar ibland längre tid att ratificera än vad som är motiverat av rent tekniska skäl. Snabbare ratifikationer är absolut nödvändigt.
- Dubbel straffbarhet är fortfarande ett potentiellt skäl för att avslå ansökningar när den begärda åtgärden är en tvångsåtgärd. Europeiska unionen bör fortsätta diskutera denna fråga.
- Utövandet av rätten att överklaga bör inte kunna användas av förhållningsskäl.
- Användningen av goda rutiner bör genomföras noggrant i medlemsstaterna och bör övervakas av det europeiska rättsliga nätverket.
- Preskriptionsförfordningar enligt den anmodade statens lagstiftning bör inte längre utgöra ett hinder för att framställningar verkställs.

Slutligen kan som en allmän erfarenhet anföras att

- den höga koncentration av ömsesidig hjälp som finns inom Europeiska unionen borde främja ytterligare användning av en särskild strategi i fråga om ömsesidig hjälp mellan medlemsstaterna på området frihet, säkerhet och rättvisa, speciellt som det är troligt att denna aspekt kan få växande betydelse i och med utvidgningen av Europeiska unionen.

I. INLEDNING

I enlighet med artikel 8.5 och artikel 10 i den gemensamma åtgärden av den 5 december 1997 ⁽¹⁾ om införande av en ordning för utvärdering av tillämpning och genomförande på

⁽¹⁾ Artikel 8.5: "När en fullständig utvärdering har slutförts, skall rådet vidta lämpliga åtgärder."
Artikel 10: "Senast när alla medlemsstater genomgått sin första utvärdering, skall rådet granska de närmare föreskrifterna och tillämpningsområdet för ordningen och vid behov anpassa denna gemensamma åtgärd."

nationell nivå av internationella åtaganden i kampen mot den organiserade brottsligheten försöker man i denna rapport dra slutsatser som rör den första utvärderingen, så att rådet skall kunna fatta de beslut som det åligger rådet att fatta.

Den första utvärderingen behandlade fördröjningar i hanteringen av systemet för ömsesidig rättslig hjälp och brådskande framställningar om beslag av egendom.

Rapporten grundar sig på de enskilda utvärderingsrapporterna, halvtidsrapporterna och diskussioner av dessa i den sektorsövergripande arbetsgruppen. Den har inte som syfte att återupprepa de enskilda rekommendationer som medlemsstaterna fått. I rapporten försöker man belysa de viktigaste frågorna som kommit fram under utvärderingen, fastställa goda rutiner, analysera dessa och i förekommande fall föreslå åtgärder i form av rekommendationer antingen till Europeiska unionen eller till medlemsstaterna själva beroende på vilket fall det är fråga om. Alla dessa rekommendationer är naturligtvis inte lika betydelsefulla, och man bör därför ta hänsyn till detta när man behandlar rapporten.

II. ALLMÄNNA SYNUNKTER

Medlemsstaterna har mottagit enskilda rekommendationer i varje utvärdering, men de samlade resultaten av utvärderingen av medlemsstaternas system för ömsesidig hjälp i brottmål är också av stort intresse för Europeiska unionen. Dessa resultat gör det möjligt att i synnerhet bedöma huruvida de registrerade svårigheterna och den verkligen hårda kritik som de senaste åren riktats mot långsamheten och ineffektiviteten i denna form av samarbete är välgrundade och, om så är fallet, i vilken utsträckning de är det.

Under de senaste 5–8 åren har frågan om ömsesidig hjälp intensivt diskuterats inom Europeiska unionen och dess medlemsstater. Kommentarer och kritik har uttalats från olika källor och varierar beroende på om de kommer från rättstillämpare eller från teoretiker. Frågan har också fått ökad uppmärksamhet i de nationella parlamenten och i Europaparlamentet.

I handlingsplanen för bekämpande av organiserad brottslighet av den 28 april 1997, antagen av Europeiska rådet i Amsterdam, i vilken man utgår från påståendet att det rättsliga samarbetet måste föras upp till en med polissamarbetet jämförbar nivå, förespråkade högnivågruppen forskning och lösningar för att underlätta den ömsesidiga hjälpen genom att inrätta ett europeiskt rättsligt nätverk, som skall främja direktkontakt mellan rättsliga myndigheter och förbättra olika former av samarbete som skall bidra till att bekämpa organiserad brottslighet. I handlingsplanen föreslogs också inrättandet av den ömsesidiga utvärderingsordning, som denna rapport grundar sig på.

Det första resultat som kan erhållas från de femton utvärderingarna är att den ömsesidiga hjälpen, även om den inte når upp till den nivå av perfektion och tillförlitlighet som många rättstillämpare förväntar sig, inte fungerar så dåligt som vissa gör gällande. När det gäller narkotika och grova brott enligt allmän strafflagstiftning anser en majoritet av de intervjuade rättstillämparna att den ömsesidiga hjälpen fungerar mer effektivt än den har rykte om sig att göra. Exempelvis framgick det klart av utvärderingarna att den påstådda bristen på direktkontakt mellan två rättsliga myndigheter inte är med sanningen överensstämmande. Även om de centrala myndigheterna i nästan varje fall var oförmögna att tillhandahålla statistik över flödet av framställningar om ömsesidig hjälp enligt artikel 53 i 1990 års konvention om tillämpning av Schengenavtalet från 1985 (nedan kallad 1990 års Schengenkonvention), visar utvärderingarna att direktkontakt mellan rättsliga myndigheter är gängse praxis och att den håller på att öka. Även om detta resultat inte upphäver all kritik mot den nuvarande hanteringen av den ömsesidiga hjälpen, så mildrar det den. För att vara exakt måste det emellertid sägas att, även om den ömsesidiga hjälpen inte fungerar så dåligt som den har rykte om sig att göra, det fortfarande finns problematiska områden, t.ex. skattefrågor och vissa typer av ekonomiska brott.

För det andra har utvärderingarna visat att, även om statistiken inte är fullständigt tillförlitlig, de flesta framställningarna om ömsesidig hjälp förekommer mellan Europeiska unionens medlemsstater, i storleksordningen 75–95 %. Nästan alla kvarstående framställningar rör dessutom kandidatländer, som förr eller senare kommer att ansluta sig till unionen. Den slutsats som måste dras är att det på detta område finns en dimension som är specifik för unionen i dess nuvarande eller framtida konstellation. Detta faktum leder i sin tur till slutsatsen att det är värdefullt för unionen att ha sina egna instrument och fortsätta att utveckla rutiner som är specifika för området med frihet, säkerhet och rättvisa. Detta steg har redan inletts med konventionen om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål från den 29 maj 2000 mellan Europeiska unionens medlemsstater (nedan kallad konventionen från 2000), vilken kompletterar Europarådets konvention från 1959 om inbördes rättshjälp i brottmål (nedan kallad 1959 års europeiska konvention). På grundval av ett franskt initiativ håller också arbetsgruppen för straffrättsligt samarbete för närvarande på att utarbeta ytterligare ett instrument på området, som är inriktat på ekonomiska brott. Denna strategi förtjänar att få en fortsättning och att utvecklas.

Det tredje resultatet rör genomförandet av instrumenten. Experterna noterade att referenskonventionen – 1959 års europeiska konvention –, fyrtio år efter det att den antagits, inte tillämpas på ett enhetligt sätt vare sig mellan medlemsstaterna eller inom en enskild medlemsstat. Det finns sålunda ett verkligt problem som rör enhetlighet och som måste lösas.

Ett fjärde resultat rör den ytterligare komplexitet som omger rättsliga problem till följd av föråldrade metoder, administrativa rutiner och en byråkratisk hierarki. Det är uppenbart att en

förbättrad ömsesidig hjälp innebär att de operativa metoder som ärvt från det förgångna uppdateras och att insatserna görs mer flexibla.

Det femte resultatet av allmän karaktär rör språkanvändningen. Den omständigheten att den stora majoriteten av företrädare för rättsliga myndigheter inte kan uttrycka sig korrekt och med användning av juridisk terminologi på något annat språk än sitt eget begränsar i hög utsträckning räckvidden av bestämmelserna om direktkontakt. Endast en utökad, kontinuerlig språkutbildning kommer att avlägsna detta hinder.

Det sjätte och sista resultatet rör flödet av framställningar om ömsesidig hjälp som ständigt ökar. En allmän ökning har konstaterats av alla medlemsstaterna men proportionerna varierar, beroende på stat och omständigheter. Ett är säkert – den uppåtgående trenden vad gäller framställningar om ömsesidig rättslig hjälp.

III. SÄRSKILDA SYNPUNKTER

a) Ratifikation av internationella konventioner

Som nämndes i det frågeformulär som låg till grund för utvärderingen, rör utvärderingen ömsesidig hjälp mellan medlemsstaterna inom ramen för 1959 års europeiska konvention och protokollet till denna från 1978, 1962 års Beneluxavtal om utlämning och inbördes rättshjälp i brottmål och protokollet till detta från 1974, 1990 års Schengenkonvention och andra relevanta fördrag och avtal, t.ex.

Alla Europeiska unionens medlemsstater har ratificerat 1959 års europeiska konvention, men 1978 års protokoll (om underlättande av ömsesidig hjälp i skattefrågor) har fortfarande inte ratificerats av en medlemsstat och ratificerades av en annan så sent som 2000. 1990 års konvention om penningtvätt har ratificerats av 14 av unionens medlemsstater. Bortsett från dessa särskilda fall noterade experterna att det nästan alltid tog lång tid (ofta mer än fem år och ibland upp mot tjugo år) att ratificera konventioner.

Europeiska unionen har redan framfört sin oro beträffande den tid det tar att ratificera instrument. Det skedde i handlingsplanen av den 28 april 1997 om bekämpande av organiserad brottslighet (rekommendationerna 13 och 14) – det slutdatum som då fastställdes var före utgången av 1998. Det skedde återigen i rekommendation 27 i dokumentet om Förebyggande och bekämpning av den organiserade brottsligheten: Euro-

peiska unionens strategi inför det nya årtusendet ⁽¹⁾, där det fastställs ett slutdatum före utgången av 2001 och prioritet 1. I konventionen från 2000 uppmanas medlemsstaterna att inleda konventionens ratificeringsförfarande senast den 1 januari 2001.

Utvärderingarna visade hur viktigt det är att det inte blir några luckor när det gäller konventioner om ömsesidig hjälp, eftersom varje utebliven ratificering kan hindra eller försvaga den ömsesidiga hjälpen.

Rekommendation 1: Rådet uppmanar enträget medlemsstaterna att ägna särskild uppmärksamhet åt att, i enlighet med sina konstitutionella bestämmelser, ratificera internationella instrument som underlättar ömsesidig hjälp i brottmål inom rimlig tid. Särskild omsorg bör ägnas en snabb ratificering av konventionen från 2000. Ordförandeskapet för rådet bör skriva till sina motparter och be dem rapportera till rådet senast den 1 oktober 2001 om sina skäl för att inte ratificera konventioner. Dessa rapporter skulle kunna utgöra ett diskussionsunderlag i rådet under det belgiska ordförandeskapet.

b) Preskriptionsförfordningar

Utvärderingarna avslöjade att de rättsliga myndigheterna i vissa medlemsstater inte verkställde en framställning, om det framkom att det brott som framställningen grundade sig på skulle omfattas av preskriptionsförfordningarna enligt den statens egen lagstiftning. I en lag från 1999 om internationellt rättsligt samarbete vidhöll en medlemsstat principen att samarbete inte är möjligt om straffrättsliga påföljder preskriberas genom preskriptionsförfordningar, utom då motsatsen uttryckligen föreskrivs i en konvention.

I 1959 års europeiska konvention är det inte något explicit skäl för avslag att det brott som föranlett framställningen preskriberas genom preskriptionsförfordningar i den anmodade staten. Så är emellertid fallet med 1957 års europeiska utlämningskonvention. På det området har medlemsstaterna gått ett steg längre. Enligt 1996 års konvention om utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater får inte utlämning avslås av det skälet att lagföringen skulle vara preskriberad enligt den anmodade statens lagstiftning. Det berättigade i att behålla detta skäl för avslag i samband med ömsesidig rättslig hjälp bör ifrågasättas.

Rekommendation 2: Rådet uppmanar medlemsstaterna att göra en översyn av sin lagstiftning och praxis för att se till att en framställning om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål från andra medlemsstater inte avslås enbart av det skälet att det brott som föranlett framställningen preskriberas genom preskriptionsförfordningar i den anmodade staten.

c) Skäl för avslag

Utvärderingarna visade att, av de fyra skäl för avslag som anges i artikel 2b i 1959 års europeiska konvention, är det tre (suve-

⁽¹⁾ EGT C 124, 3.5.2000, s. 1.

ränitet, säkerhet, allmän ordning) som bara sällan åberopas för att avslå en framställning från en annan av unionens medlemsstater. Något helt annat är det med väsentliga intressen. Åtminstone en medlemsstat hänvisade till väsentliga intressen som skäl till att framställningar som rör efterforskning eller beslag i en bank ovillkorligen måste kontrolleras av justitieministeriet innan några åtgärder vidtas, fastän det verkar som om denna metod har ändrats genom senare lagstiftning som ett resultat av utvärderingarna.

I det nuvarande utvecklingsskedet beträffande internationella instrument är en bedömning som görs av den verkställande myndigheten på grundval av artikel 2b ett ensidigt beslut med en obestridligt politisk dimension, eftersom det rör skyddet av en stats suveränitet. Utvärderingarna visade emellertid att den ömsesidiga hjälpen nu håller på att utvecklas inom en alltmer rättslig struktur, vilket visar sig i den direkta kontakt mellan medlemsstaternas rättsliga myndigheter som fastställs i 1990 års Schengenkonvention och konventionen från 2000, och vilket gynnas och underlättas genom det europeiska rättsliga nätverket. Denna ambivalens mellan politisk bedömning och granskning av de rättsliga myndigheterna har analyserats i flera utvärderingar som en orsak till fördröjning av verkställandet och en källa till förvirring, när det gäller ansvarsfördelningen mellan ministerier och rättsliga myndigheter.

Det utkast till instrument som för närvarande behandlas i arbetsgruppen för straffrättsligt samarbete innefattar ett förslag om att begränsa tillämpningen av artikel 2b i 1959 års europeiska konvention.

Rådet noterar att arbetsgruppen för straffrättsligt samarbete håller på att arbeta med bestämmelserna om skäl för avslag. I detta sammanhang har det förslagits att mellan medlemsstaterna begränsa tillämpningen av de skäl för avslag som anges i artikel 2b i 1959 års europeiska konvention.

d) Spårande av bankkonton

Ett effektivt sätt att bekämpa brott, beslagta och i förekommande fall förverka tillgångar och fast egendom förutsätter att dessa på förhand identifieras och spåras. Under utvärderingarnas gång framgick det att ett antal medlemsstater bara skulle bifalla en framställning om ömsesidig hjälp som medför interimistiska skydds- och tvångsåtgärder avseende fast egendom och tillgångar, om de senare fullständigt identifieras. Men det är just detta som är stötestenen vid brottsbekämpning, eftersom identifieringen ofta är ofullständig. Det händer till och med att egendomen helt enkelt står i en tredje persons namn. Utvärderarna anmärkte att medlemsstaterna bara erbjöd begränsade möjligheter att spåra de sämst identifierade tillgångarna, och några vägrade att genomföra utredningar som de ansåg hade alltför vid räckvidd och som de beskrev som "fishing expeditions". Detta gäller främst för bankkonton. Experterna noterade att rättstillämparna i vissa medlemsstater tyckte att sådana framställningar skulle kunna handläggas effektivt, om den anmodade medlemsstaten hade ett centraliserat register för alla bankkonton i stället för att de skall behöva göra en framställning till landets alla bankinstitut. Å andra

sidan måste erkännas att vissa medlemsstater som saknar ett centraliserat register för alla bankkonton kan tänkas ha svårt att skaffa fram sådan information.

De som arbetar inom detta område vet att det inte är lätt att identifiera, spåra upp och ange ett bankkonto som har öppnats i en annan medlemsstat, men det händer ganska ofta att de känner till att ett sådant finns, utan att de har tillräckligt exakt information för att sätta fingret på den bank där det öppnades.

Det utkast till instrument som för närvarande behandlas i arbetsgruppen för straffrättsligt samarbete innefattar ett förslag, som rör bestämmelsen om framställning från en annan medlemsstat om en förteckning över en fysisk eller juridisk persons bankkonton.

Rekommendation 3: Rådet noterar med tillfredsställelse att arbetsgruppen för straffrättsligt samarbete nu arbetar med ett påskyndat förfarande för att spåra bankkonton tillhörande fysiska eller juridiska personer och uppmanar arbetsgruppen att försöka finna en tillfredsställande lösning på detta problem så snart som möjligt.

e) Skattebrott

Utvärderingarna visade att frågan om skattebrott fortfarande är så känslig att det kan inträffa att framställningar om ömsesidig rättslig hjälp på denna grundval begränsas och saktas ner eller i värsta fall avslås.

Experterna observerade att 14 medlemsstater har ratificerat tilläggsprotokollet till 1959 års Europeiska konvention av den 17 mars 1978, medan en medlemsstat ännu inte har gjort detta. Dessutom fanns det bland de medlemsstater som har ratificerat protokollet många som behöll kraven när det gäller dubbel straffbarhet, proportionalitet och specialitet, vilket för det mesta kommer fram i reservationer och uttalanden till protokollet.

Denna situation är så mycket mer beklaglig eftersom vissa delar av den organiserade brottsligheten även rör områden som omfattas av beskattning, till exempel cigarettmuggling. Det vore att beklaga om en begränsningsåtgärd mot ett bankkonto där vinst av detta slag av verksamhet göms undan inte skulle kunna verkställas med motiveringen att det gällde ett skattebrott.

Det utkast till instrument som för närvarande diskuteras i arbetsgruppen för straffrättsligt samarbete inbegriper en bestämmelse som innebär att en framställning om ömsesidig rättslig hjälp inte får avslås med motiveringen att framställningen gäller ett skattebrott.

Rådet noterar med tillfredsställelse att arbetsgruppen för straffrättsligt samarbete arbetar för att säkerställa att framställningar om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål inte avslås med motiveringen att lagöverträdelsen i fråga är ett skattebrott.

f) *Dubbel straffbarhet*

Experterna har metodiskt granskat frågan om dubbel straffbarhet vilken ibland återopas som grund för att avslå framställningar om ömsesidig rättslig hjälp eller för att avstå från att överhuvud taget översända en framställning. De fann att detta förhållande tog sig olika uttryck i olika medlemsstater och att det användes i skiftande utsträckning.

De noterade emellertid att

- utvärderingarna inte gav vid handen att dubbel straffbarhet är ett avgörande hinder för ömsesidig rättslig hjälp, eftersom de brott för vilka en framställning gjordes i de flesta fall var allvarliga former av brottslighet där medlemsstaternas lagstiftning är tämligen likartad (narkotika, våldsbrott, svindleri, etc.),
- åsikterna går isär i fråga om huruvida detta krav vällar problem i praktiken och i så fall i vilken omfattning,
- rutinerna varierar avsevärt från land till land och till och med från domstol till domstol,
- blotta förekomsten av en sådan bestämmelse avhåller vissa rättsliga myndigheter från att översända framställningar, eftersom de redan på förhand vet att deras framställning kommer att avslås.

Förutom dessa allmänna kommentarer kan även några mer specifika iakttagelser lämnas.

Den första rör det faktum att själva begreppet dubbel straffbarhet inte är en gång för alla givet. Där det förekommer ses det nästan alltid som ett flexibelt begrepp, inte som ett krav på att kriterierna för en lagöverträdelse är exakt desamma i den ansökande och den anmodade staten, utan oftast som en ren fråga om *double punishability*, där man mer riktar in sig på lagöverträdelsen i fråga än på lagstiftningen. *Double punishability* innebär att man undersöker om det i den anmodade statens lagstiftning finns en lagöverträdelse av samma typ som gör det möjligt att väcka åtal även om den inte helt och hållet motsvarar den rättsliga definitionen av den lagöverträdelse som föranledde framställningen.

Den andra iakttagelsen är att dubbel straffbarhet trots denna flexibla metod, som ofta beskrivs som en konkret bedömning, fortfarande i hög grad utgör ett villkor för att framställningen skall behandlas, och att detta faktum i varje enskilt fall måste kontrolleras även om kravet i de flesta fall uppfylls. Kravet innebär därför inte enbart ett potentiellt hinder för ömsesidig

rättslig hjälp utan det kan även medföra ännu en tidskrävande faktor i förfarandet. Experterna noterade även att en medlemsstat anser att kravet på dubbel straffbarhet även medför att eventuella förmildrande omständigheter i samband med det brott som framställningen är grundad på måste beaktas. Detta synsätt innebär att räckvidden för de rättsliga kraven utvidgas i sådan utsträckning att de kan utgöra ett hinder för bestämmelsen om ömsesidig rättslig hjälp.

En tredje iakttagelse rör det faktum att dubbel straffbarhet i många medlemsstater behandlas olika beroende på vem som har ansvaret för att verkställa framställningen, vilket visar den osäkerhet som råder hos de ansökande myndigheterna. I en medlemsstat visade det sig till exempel att en domstol som verkställde framställningar såg mycket strängare på kravet på dubbel straffbarhet än den centrala myndigheten.

Den fjärde iakttagelsen är att kravet på dubbel straffbarhet behandlas strängare när framställningen rör en tvångsåtgärd. Faktum är att husrannsakan och beslag, vilka är tvångsåtgärder i ordets verkliga betydelse, är avgörande för kampen mot den organiserade brottsligheten både i syfte att skaffa fram bevis och att frysa tillgångarna hos de mest drivna internationella brottslingarna. Man noterade emellertid att en medlemsstat aldrig tillämpar bestämmelsen om dubbel straffbarhet gentemot unionens medlemsstater ens när det finns en framställning om husrannsakan och beslagtagande.

Frågan om dubbel straffbarhet bör bli allt mindre brännande i takt med att harmoniseringen av straffrätten utvecklas inom Europeiska unionen, även om det vid utvärderingarna har iakttagits att dubbel straffbarhet fortfarande kan vara ett potentiellt hinder för ömsesidig rättslig hjälp, främst i de fall då tvångsåtgärder begärs.

Det utkast till instrument som för närvarande behandlas i arbetsgruppen för straffrättsligt samarbete innefattar ett förslag om kravet på dubbel straffbarhet i samband med framställningar om husrannsakan och beslagtagande.

Rekommendation 4: Rådet noterar att dubbel straffbarhet fortsätter att vara aktuell bland medlemsstaterna och rekommenderar att diskussionerna om detta ämne får gå vidare.

g) *Förfarande*

Överensstämmelsen mellan medlemsstaternas straffrätt är fortfarande en känslig fråga. Principen är att den anmodade staten tillämpar sin egen lagstiftning vid verkställandet av framställningen. Utvärderingsgruppen konstaterade till exempel att de rättsliga myndigheterna i en medlemsstat kunde godkänna att en försvarsadvokat var närvarande vid förhandlingen, medan andra rättsliga myndigheter i samma medlemsstat kategoriskt

vägrade att göra detta med hänvisning till medlemsstatens strafflagstiftning, där detta inte föreskrivs. Vissa medlemsstater har redan infört bestämmelser i sin nationella lagstiftning om internationellt samarbete som gjort det möjligt att tillämpa den ansökande statens lagstiftning, om denna så önskar. Konventionen från år 2000 inbegriper en bestämmelse om den anmodade statens skyldighet att uppfylla de formaliteter och förfaranden som uttryckligen anges av den ansökande medlemsstaten under förutsättning att dessa formaliteter och förfaranden inte strider mot de grundläggande principerna i den anmodade statens lagstiftning.

Vid alla utvärderingar har man avsatt tid till att granska det interna förfarandet hos de centrala myndigheterna och andra myndigheter som deltar vid verkställandet av framställningar om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål. Experterna fann förlagade byråkratiska rutiner som inte var anpassade till de krav som det ständigt ökande antalet framställningar leder till. I flera medlemsstater tyngs åklagarnas arbete av en byråkratisk hierarki som avsevärt försenar avsändandet av framställningar om ömsesidig rättslig hjälp, till och med i de fall då åklagarmyndigheten enligt medlemsstatens lagstiftning har rätt att själv utarbeta och skicka iväg dem. Utvärderingarna visade att de förseningar som beror på att framställningar skickas omkring i en hierarkisk rundgång kan uppgå till veckor eller till och med månader.

Dessa administrativa rutiner är inte förenliga med bestämmelserna i 1990 års Schengenkonvention och konventionen från år 2000. Det verkar behövas en begränsning av den formella hierarkin och en ökning av det individuella ansvarstagandet.

I flera av de medlemsstater som utvärderats slogs experterna av de krångliga byråkratiska kanaler som framställningarna måste passera för att komma från den centrala myndigheten till den personal som har ansvaret för att verkställa dem. I de flesta fall är motiveringen för denna långa och tröga gång behovet av kontroll. Det visade sig dock att denna räcka av filter inte säkerställer en verklig kontroll över verkställandet av framställningarna. Den verkliga kontrollen äger i själva verket rum antingen när framställningen kommer till den centrala myndigheten eller hos den rättsliga myndighet som verkställer den. För att spara värdefull tid bör kontrollansvaret när det gäller fall som rör Europeiska unionen läggas på en enda myndighet vilket i de flesta medlemsstater är den rättsliga myndighet som verkställer framställningen.

Många framställningar som kommer in till medlemsstaterna gäller delgivning och inte framskaffande av bevismaterial vid rättegång i brottmål. Även om delgivning kan ha stor betydelse för adressaten eller för den myndighet som utfärdar handlingarna krävs det inte lika komplicerade åtgärder av den anmodade medlemsstaten som vid andra framställningar om ömsesidig rättslig hjälp. Utvärderingarna visade att delgivning av handlingar och andra framställningar om ömsesidig rättslig hjälp ofta behandlades på samma sätt även om delgivning kunde behandlas mindre formellt och därmed snabbare.

I detta sammanhang bör det noteras att experterna imponerades av den informella syn på rättsligt samarbete som förekom i vissa medlemsstater. Denna metod fungerade med ett minimum av formaliteter och verkade ge resultat. Efter ikraftträdandet av 1990 års Schengenkonvention håller denna informella metod på att vinna insteg hos de rättsliga myndigheterna även om det fortfarande finns många förbättringar att göra.

Rådet upprepar sin tidigare rekommendation om en snar ratificering av konventionen från år 2000, i vilken generellt direkta kontakter och direkt översändande av handlingar som skall delges föreskrivs. I konventionen uppmanas också myndigheterna i den anmodade medlemsstaten att godkänna förfaranden även om de är ovana vid dem. Detta kommer utan tvivel att leda till att de ofta förekommande problemen med bristande överensstämmelse när det gäller straffrätt kommer att bli mindre märkbara.

Rekommendation 5: Rådet uppmanar medlemsstaterna att

- rationalisera sina interna förfaranden och den administrativa vägen och avskaffa onödig byråkrati hos de myndigheter som behandlar ömsesidig rättslig hjälp i brottmål genom att fastställa en tydlig ansvars- och uppgiftsfördelning, förenkla hierarkin och låta ansvaret ligga hos de tjänstemän som berörs; målet är att åstadkomma flexibla och dynamiska tjänster, varvid en övergång till det informella synsätt som införts i vissa medlemsstater bör övervägas,
- säkerställa att en framställning om en särskild åtgärd från en annan medlemsstat sällan verkställs lika effektivt som en åtgärd som rör ett nationellt fall.

h) Rätt att överklaga

Även om den rätt att överklaga som finns hos den anmodade medlemsstaten sällan hindrar verkställigheten kan den dock avsevärt försena överföringen av material till de ansökande myndigheterna och därigenom förorsaka att såväl granskning som användande av materialet hos den ansökande rättsliga myndigheten försenas. Utvärderingsgruppen noterade till exempel att alla berörda personer enligt förfarandet i en medlemsstat hade rätt att överklaga. Denna möjlighet hade missbrukats av några tilltalade i syfte att fördröja processen, medlemsstaten erkände att det förhöll sig på detta sätt och hade nyligen ändrat sin lagstiftning för att begränsa denna typ av missbruk.

I en annan medlemsstat kan en bank utöva sin rätt att överklaga ett beslut om beslagtagnad av ett konto och i en tredje medlemsstat kan överklagandeförfaranden hindra verkställigheten. Om man utgår ifrån att Europeiska unionens medlemsstater har förtroende för varandras rättssystem och att ömsesidig rättslig hjälp beviljas i den ansökande medlemsstatens intresse, bör man överväga en begränsning av rätten att överklaga i den anmodade medlemsstaten eller, åtminstone, avskaffa dess sus-

pensiva verkan utan att därför åsidosätta hänsynen till de grundläggande rättigheterna.

Rekommendation 6: Rådet uppmanar medlemsstaterna att se över sina nationella procedurbestämmelser för att förhindra att rätten att överklaga används i fördröjande syfte.

i) *Ekonomiska brott – särskilda enheter*

Utvärderingarna visade att flera medlemsstater har upprättat särskilda enheter eller fastställt särskilda förfaranden för att förbättra kampen mot den ekonomiska brottsligheten och förbättra möjligheterna att förverka vinning av brott. I dessa enheter ingår experter med erfarenheter från olika områden och detta tillvägagångssätt har i flera medlemsstater visat sig vara ett framgångsrikt instrument för att bekämpa ekonomisk brottslighet.

Rekommendation 7: Rådet uppmanar medlemsstaterna att se över sina strukturer för utredningar av ekonomiska brott i syfte att dra nytta av de goda rutiner som andra medlemsstater har skapat för att organisera detta och därvid undersöka om det behövs en omorganisation av deras egna strukturer för att förbättra samarbetet mellan medlemsstaterna.

j) *Överföring av material*

I vissa medlemsstater sker ingen direktöverföring av material eller föremål som beslagtogs till följd av ett beslut i en domstol som handlat på grundval av en framställning från den ansökande domstolen. Det förekommer rätt ofta att en rättslig myndighet måste undersöka om alla de föremål och handlingar som beslagtogs verkligen är kopplade till det brott som framställningarna gäller och, i förekommande fall, undanta sådana som inte hör dit.

Vid utvärderingarna fastslogs att detta krav på ytterligare undersökning vad gäller överföring av material i samband med verkställandet av framställningar var en meningslös åtgärd som knappast kan anses innebära några ytterligare garantier och därför enbart vållar förseningar. Dessutom omfattas detta skede i förfarandet ofta av föråldrad lagstiftning, vilket den berörda medlemsstaten också erkände.

Denna aspekt bör ses i sammanhang med ovanstående rekommendationer om att förenkla förfarandet, minska antalet instanser som är inblandade och lägga ansvaret på den rättsliga myndighet som verkställer framställningarna och därigenom undvika all form av "överbyråkratisering" av den ömsesidiga rättsliga hjälpen.

Rekommendation 8: Rådet uppmanar medlemsstaterna att förenkla förfarandet för överföring av material till den ansökande medlemsstaten genom att avskaffa kravet på kontroller i flera led.

k) *Standardformulär och elektroniska system för utgående framställningar*

Flera experter rekommenderade medlemsstaterna att vidta alla initiativ som behövs i syfte att förbättra kvaliteten på framställningarna om ömsesidig rättslig hjälp så att man kan undvika att framställningar missförstås och så att den ömsesidiga rättsliga hjälpen i brottmål underlättas på längre sikt.

Experterna imponerades även av de elektroniska system som vissa medlemsstater utvecklat för att behandla framställningar om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål, vilket särskilt kan vara en metod för att förbättra kvaliteten på de utgående framställningarna. Särskilt i en medlemsstat fann man att användningen av datorer var ett effektivt instrument för alla som deltar i utarbetandet av framställningarna.

Rekommendation 9: Rådet uppmanar det europeiska rättsliga nätverket att fortsätta den vidare utvecklingen av ett standardformulär för utgående framställningar i syfte att underlätta den ömsesidiga rättsliga hjälpen och göra det tillgängligt snarast möjligt. Rådet rekommenderar också medlemsstaterna att se över möjligheterna att i sina egna länder införa elektroniska system för att utforma utgående framställningar och samordna dessa insatser på EU-nivå, eventuellt med gemenskapsfinansiering.

l) *Goda rutiner*

Utvärderingen hade redan inletts flera månader innan Europeiska unionen antog den gemensamma åtgärden om goda rutiner vid inbördes rättshjälp i brottmål. Detta förhindrade inte utvärderingsgruppen från att kontrollera om bestämmelserna i den gemensamma åtgärden verkligen var under genomförande. De fann att samtliga 15 medlemsstater hade genomfört de uttalanden som föreskrivs i den gemensamma åtgärden av den 29 juni 1998.

Det är svårt att kontrollera om de rättsliga myndigheterna i praktiken nu bemödar sig om att i framställningarna ange alla telefonnummer och elektroniska adresser för direktkontakter och om alla punkterna i fråga om goda rutiner tillämpas. Med tanke på de avsevärda fördelar som det innebär om man iakttar goda rutiner måste medlemsstaterna ägna särskild uppmärksamhet åt detta.

Rekommendation 10: Rådet uppmanade medlemsstaterna att bedöma i vilken mån de åtgärder som fastställs i den gemensamma åtgärden av den 29 juni 1998 om goda rutiner vid inbördes rättshjälp i brottmål respekteras. Kontaktpunkterna för det europeiska rättsliga nätverket kan bidra med hjälp genom att underrätta sina egna rättsliga myndigheter eller deras samarbetspartner inom nätverket om eventuella brister man påträffat.

m) *Brådsakande framställningar*

I flera medlemsstater klagade de rättsliga myndigheterna och tjänstemän hos de centrala myndigheterna över att framställ-

ningar omotiverat betecknades som "brådskande", vilket uppfattades som ett sätt att få dem verkställda så snabbt som möjligt. Det fanns ofta ingen förklaring till varför den ansökande myndigheten betecknat fallet som "brådskande", eftersom ingen anledning till brådskande kunde upptäckas vid granskning av ärende och material.

Trots detta vidtar den anmodade staten praktiskt taget alltid åtgärder inom den angivna tidsfristen, med motiveringen att det inte ankommer på den att bedöma de åtgärder som den ansökande staten begärt.

Detta förhållande är otillfredsställande eftersom det ytterligare försenar verkställandet av de framställningar som inte är betecknade som brådskande och rubbar förtroendet för beteckningen "brådskande".

Den gemensamma åtgärden av den 29 juni 1998 om goda rutiner vid inbördes rättshjälp i brottmål innefattar en skyldighet för medlemsstaterna att, när en framställan har markerats med "brådskande", förklara skälen för detta och att inte markera mindre viktiga framställningar som "brådskande".

Rådet betonar vikten av att till fullo genomföra den gemensamma åtgärden av den 29 juni 1998 som avses i rekommendation 10, särskilt när det gäller brådskande framställningar.

n) Riktlinjer

Utvärderingarna visade att det inom en medlemsstat kunde utvecklas skilda rutiner när det gäller verkställande av inkommande framställningar. Experterna noterade till exempel att nationella bestämmelser kunde tolkas på olika sätt.

Sådana skillnader innebär stora nackdelar och gör det även svårt att få en klar bild av den ömsesidiga rättsliga hjälpen i den berörda medlemsstaten. En logisk lösning skulle vara att använda sig av riktlinjer för att säkerställa att strategier och rutiner är enhetliga. Dessutom är användningen av sådana riktlinjer förvisso ett enkelt sätt att sprida goda rutiner i fråga om den ömsesidiga rättsliga hjälpen.

Rekommendation 11: Rådet uppmanar medlemsstaterna att i enlighet med sina författningsenliga traditioner utfärda riktlinjer till sina rättsliga myndigheter för att se till att enhetliga rutiner sprids.

o) Den centrala myndighetens roll

Enligt artikel 15.1 i 1959 års Europakonvention skall överföring av framställningar normalt ske mellan de olika justitieministerierna. I de flesta medlemsstater har justitieministerierna

blivit en central punkt som ser till att framställningar som tas emot fördelas och verkställs på ett korrekt sätt. Utvärderingarna har visat att de kontroller som görs vid dessa centrala punkter skiljer sig åt i varierande grad: i några medlemsstater ser man endast till att framställningarna överförs och mottages på ett korrekt sätt, medan man i andra medlemsstater i högre grad medverkar vid verkställandet av framställningen.

Mot bakgrund av utvecklingen när det gäller ömsesidig rättslig hjälp i de nya internationella instrumenten, till exempel 1990 års Schengenkonvention och konventionen från 2000 bekräftades det i utvärderingarna att de flesta medlemsstater återigen bör överväga begreppet central enhet såsom det har utvecklats i medlemsstaterna och försöka klargöra den roll en sådan central enhet bör spela, särskilt i förhållande till andra medlemsstater i Europeiska unionen. I vissa medlemsstater passerar redan större delen av framställningarna vid sidan om den centrala myndigheten och denna tendens kommer sannolikt att fortsätta och också öka under de närmaste åren, särskilt med tanke på att utvärderingarna verkar tyda på att ungefär 75–95 % av alla framställningar om ömsesidig rättslig hjälp gäller medlemsstater i Europeiska unionen. Decentraliseringstendenserna bör vägas emot det faktum att minskad kapacitet hos den centrala myndigheten skulle kunna påverka effektiviteten i den ömsesidiga rättsliga hjälpen till länder som inte är medlemsstater. De centrala myndigheterna skulle också kunna spela en avgörande roll dels när det gäller att bistå ansökningsländer med utvecklingen av det rättsliga samarbetet i brottmål, dels i förhållande till de tredje länder med vilka unionen avser att utveckla ett närmare samarbete. Genom en aktiv insats för att upprätta direkta kontakter mellan rättsliga myndigheter i medlemsstaterna kommer det hos centrala myndigheter att frigöras resurser för planering, utbildning, svårare fall när det gäller ömsesidig rättslig hjälp samt central samordning och internationella förhandlingar.

Rekommendation 12: Rådet uppmanar den berörda arbetsgruppen att diskutera den centrala enhetens roll och frågan om hur denna centrala enhet, trots utvecklingen mot decentralisering, skulle kunna fortsätta att spela en effektiv roll samt undersöka om det finns några uppgifter, som till exempel vägledning och övervakning, som centrala myndigheter är bäst skickade att utföra i de scenarier som håller på att utvecklas.

p) Det europeiska rättsliga nätverket

Utvärderingarna har bekräftat att det europeiska rättsliga nätverket i allt högre grad spelar en viktig roll när det gäller att påskynda verkställandet av framställningar om ömsesidig rättslig hjälp och säkerställa ett bättre samarbete mellan utredare både på juridisk och rättsvårdande nivå. Rättstillämparna betraktar det europeiska rättsliga nätverket som en av de väsentliga landvinningarna i EU för att få till stånd ett bättre rättsligt samarbete och en effektivare bekämpning av grov kriminalitet. Det har också lett till en mycket bättre ömsesidig förståelse för de olika medlemsstaternas rättssystem.

Det har emellertid noterats i utvärderingarna att betydande ansträngningar fortfarande behövs både på nationell och EU-nivå och att det är nödvändigt att rättstillämparna får större kunskap om nätverket.

Rekommendation 13: Rådet uppmanar medlemsstaterna och det europeiska rättsliga nätverket att sprida kunskapen om det europeiska rättsliga nätverket till de rättsliga myndigheterna i medlemsstaterna och påminna dem om fördelarna med att i större utsträckning använda nätverkets kontaktpunkter, särskilt i brådskande fall.

Rekommendation 14: Rådet uppmanar medlemsstaterna att förse det europeiska rättsliga nätverkets kontaktpunkter med alla de resurser och den utbildning som krävs och betonar nödvändigheten av att rådets beslut ⁽¹⁾ om att utrusta kontaktpunkterna med Internet och säker e-post snabbt genomförs.

q) Direktkontakt

Enligt artikel 53 i Schengenkonventionen från 1990 får framställningar om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål göras direkt mellan rättsliga myndigheter. I konventionen från 2000 görs direktkontakt obligatorisk frånsett några undantag. Utvärderingarna visade att, även om möjligheten finns, tillämpas inte direktöverföring av framställningar i tillräckligt hög grad i de flesta medlemsstater. Det finns olika skäl till detta men vanligtvis tycks rättstillämparna inte känna till dessa nya kanaler. Utvärderingarna visade att rättstillämparna i flera medlemsstater ansåg att framställningar som går via ministerier eller andra kanaler orsakar förseningar och att direktöverföring förbättrar det praktiska samarbetet avsevärt.

Rekommendation 15: Rådet framhåller åter att konventionen från 2000 behöver ratificeras så snart som möjligt och uppmanar medlemsstaterna att främja och stödja direktöverföring av framställningar om ömsesidig rättslig hjälp mellan de rättsliga myndigheterna i enlighet med bestämmelserna i konventionen. I detta avseende kommer införandet av den europeiska juridiska atlasen att spela en avgörande roll.

r) Registrering

Vid alla utvärderingarna har experterna funnit brister hos medlemsstaterna när det gäller registrering och kontroll av inkommande och utgående framställningar. De flesta medlemsstater kunde inte ge någon tydlig bild av den aktuella situationen när det gäller antalet oavslutade fall, avslutade fall, utgående och inkommande framställningar, tidsåtgången för att verkställa framställningarna etc. Utvärderingarna visade att framställningarna inte alltid följdes upp genom att påminnelser utsändes

⁽¹⁾ Ett beslut fattades den 11 januari 2001 om att genomföra pilotprojektet för det virtuella privata nätet så att det kan tas i drift i augusti 2001.

automatiskt där de ansökande myndigheterna underrättas om att en framställning verkställts helt eller delvis.

Registrering och kontroll av siffror bör inte bli självändamål men kan betraktas som en användbar metod genom vilken en medlemsstat kan få fullständig kännedom om det system man arbetar med och om vilka krav som kan ställas på det. Det handlar inte endast om att veta hur många fall som kommer in till och går ut från ett land. En bättre kännedom om siffrorna ger medlemsstaten möjlighet att avgöra om alla delarna i systemet motsvarar de krav som ställs på dem och garanterar en effektiv samordning av resurserna.

Rekommendation 16: Rådet uppmanar medlemsstaterna att införa och använda ett elektroniskt system för registrering för att ge en klarare bild av den aktuella situationen när det gäller ömsesidig rättslig hjälp och möjliggöra bättre övervakning och uppföljning av varje enskilt fall.

s) Resurser

Utvärderingen har visat att både de centrala förvaltningarna och de rättsliga myndigheterna har ett allmänt problem med avseende på resurser och redskap. Tills nyligen har antalet framställningar om ömsesidig rättslig hjälp varit begränsat. Den regelmässiga ökningen har emellertid ett direkt samband med ökad rörlighet och utvidgningen av det ekonomiska fältet, och har lett till att en äldre tids redskap och resurser allt sämre motsvarar dagens behov. Experterna är eniga om att det föreligger ett ökat antal framställningar om ömsesidig rättslig hjälp.

Bland de utvärderade medlemsstaterna har några varit tvungna att ta till drastiska åtgärder för att komma till rätta med en eftersläpning som med tiden blivit strukturell. Även om sådana insatser är berömvärda, ser nu experterna framåt och undrar om det inte är nödvändigt att inte bara arbeta in förseningarna utan också vidta åtgärder för att garantera att medlen står i rimlig proportion till målet. Frågan kan inte längre behandlas enbart genom att man avhjälpbrister. Nu måste man utarbeta och fastställa framåtriktade insatser för ömsesidig rättslig hjälp som framför allt ger möjlighet till tilldelning av de resurser som krävs för en smidig och effektiv förvaltning i detta avseende. Detta tillvägagångssätt är så mycket mer avgörande som den grova brottsligheten ständigt ökar och situationen sannolikt inte kommer att förbättras. Utvärderarna noterade till exempel bristen på datorer, användningen av omoderna program som förhindrade en effektiv databehandling, brist på mobiltelefoner och bärbara datorer bland tjänstemän som handlägger dessa frågor, etc. Slutligen visade sig byggnader och lokaler vara i dåligt skick och nästan alltid dåligt anpassade till de anställdas behov.

Utvärderingsexperterna granskade också åklagares, domares och polistjänstemäns utlandsresor för att kontrollera och följa upp verkställandet av framställningar. Det allmänna resultatet var att det fanns en fullständig brist på flexibilitet och att resurser till tjänsteresor utomlands var begränsade, som en följd av starka misstankar om s.k. administrativ turism. Bristen på flexibilitet berodde huvudsakligen på att det slutliga beslutet om att bevilja en tjänsteresa ofta fattades högt upp i hierarkin, ibland till och med av ministern själv. Den typ av internationella utredningar som polisen och de rättsliga myndigheterna sannolikt ställs inför i dag (människo- och narkotikahandel över gränserna, etc.) kräver snabba åtgärder som är oförenliga med omständlig byråkrati. Resursrestriktionen visade att de metoder som används tillhör en annan tid. Man måste nu erkänna behovet av att ge myndigheterna resurser för att genomföra sin verksamhet.

Utvärderingsrapporterna från de tjänstemän som arbetar inom detta område var samstämmiga på en punkt: besök i den anmodade staten bidrar till att verkställandet av framställningarna blir snabbare och mer målmedvetet, särskilt när den inbegriper förhör eller intervju med vittnen. Även om tjänstemannen vid den ansökande myndigheten inte har någon rätt att vidta åtgärder på det territorium som besöks, kan han ställa frågor på grundval av sin kunskap i ärendet. Han kan ingripa eftersom han finns på plats, och han återvänder hem med en kopia av bevismaterial eller uttalanden, medan originalen sänds via de officiella kanalerna vilket oundvikligen tar längre tid.

Rekommendation 17: Rådet uppmanar medlemsstaterna att utarbeta en verkligt framåtriktad politik när det gäller ömsesidig rättslig hjälp, som kan inbegripa bland annat en strategi för att göra det lättare för polisiära och rättsliga myndigheter att genomföra tjänsteresor utomlands i samband med ömsesidig rättslig hjälp och även se till att de administrativa avdelningarna och de rättsliga myndigheterna med ansvar för dessa ärenden får de byggnader, lokaler och övriga resurser som de behöver.

t) Utbildning

Samtliga utvärderingar visade att det finns ett uttalat behov av både grundläggande utbildning och vidareutbildning som är direkt inriktad på det faktum att själva företeelsen ömsesidig rättslig hjälp utvecklas över tiden. De tre huvudsakliga kraven gällde utbildning för att uttrycka sig flytande på främmande språk, utbildning i användning av tillämpliga internationella och nationella instrument samt utbildning för att förbättra kunskapen om andra medlemsstaters rättssystem.

Direktkommunikation mellan rättsliga myndigheter förutsätter ofta tillräcklig kunskap i ett eller flera språk utöver modersmålet. I annat fall förblir denna bestämmelse i 1990 års Schengenkonvention och konvention från 2000 rent teoretisk. Bristande förmåga att uttrycka sig på något annat språk än modersmålet är ett väsentligt hinder för flexibel och snabbt verkställande av framställningar om ömsesidig rättslig hjälp.

Utvärderingarna visade att flera konventioner och andra internationella föreskrivande instrument och en mängd nationella instrument skulle kunna vara tillämpliga vid verkställande av eller framställning om ömsesidig rättslig hjälp. Det är därför viktigt att medlemsstaterna skyndar på och lägger större vikt vid grundläggande utbildning och specialutbildning för åklagare och domare för att de skall kunna tillämpa ömsesidig rättslig hjälp i enlighet med de gällande internationella och nationella instrumenten. I annat fall kommer de internationella instrument som förhandlats fram och den nya lagstiftning som antagits att i stort sett bli ett slag i luften.

Denna mycket viktiga utbildning bör komplettera den roll som kontaktpunkterna inom det europeiska rättsliga nätverket måste spela i detta sammanhang genom tillhandahållande av information till de rättsliga myndigheter som begär den i fråga om de instrument som är mest relevanta för att den anmodade staten skall vidta de önskade åtgärderna.

Kunskap om andra medlemsstaters rättsliga och institutionella system visade sig också vara nödvändig för att förstå vad de olika systemen kräver. Härigenom skulle två fördelar kunna uppnås, dels att meningslösa framställningar, som man vet kommer att avslås, skulle kunna undvikas, dels att hinder skulle kunna kringgås genom en lämplig och målinriktad utformning av framställningarna.

Rekommendation 18: Rådet uppmanar medlemsstaterna till följande:

- Att främja och utvidga både grundläggande utbildning och vidareutbildning för de anställda under hela deras anställningstid för att de skall tillägna sig, upprätthålla och förbättra sina kunskaper och färdigheter i åtminstone ett språk utöver sitt modersmål. Detta krav kan ställas på tjänstemän inom polisiära, rättsliga och administrativa myndigheter vars verksamhetsområde omfattar ömsesidig rättslig hjälp.
- Att påskynda, förstärka och uppdatera den grundläggande utbildningen och vidareutbildningen för åklagare och domare för att se till att de rättsliga myndigheterna har nödvändiga minimiförutsättningar för att aktivt och passivt tillämpa ömsesidig rättslig hjälp. Specialutbildning för de åklagare och domare som är mest inblandade i dessa ärenden bör uppmuntras.
- Att uppmuntra och främja grundläggande utbildning och vidareutbildning för att öka och förbättra kunskapen om rättsväsende, rättssystem och institutioner i de andra medlemsstaterna. De initiativ som vissa medlemsstater tagit på detta område och även inom ramen för Eurojust-konferenserna bör stödjas, och Frankrikes initiativ om ett europeiskt rättsligt nätverk skulle, när det antagits, kunna bidra till att främja denna process.

u) Specialisering

I några av de medlemsstater som besökts och utvärderats uppmärksammade experterna att det fanns särskilda institutioner som var avsedda att förbättra den ömsesidiga rättsliga hjälpen, samordningen av de rättsliga åtgärder som vidtagits av de olika åklagarna med ansvar för ett särskilt fall och när det var lämpligt, samordningen med utländska rättsliga myndigheter, som till exempel "nationella domare" (national magistrate), riksåklagare, sambandspersoner och nationella direktorat för bekämpning av maffian, medan det europeiska rättsliga nätverket spelar en liknande roll i vissa medlemsstater. Alla dessa institutioner och, enligt vad man väntar sig, Eurojust, när det har inrättats, utgör en faktisk specialisering av ett begränsat antal åklagare och domare inom internationellt samarbete. Sådan specialisering innebär flera fördelar när det gäller effektivitet och begränsning av utbildningen till en utvald krets av tjänstemän.

Rekommendation 19: Rådet uppmanar medlemsstaterna att undersöka möjligheten att låta anställda vid rättsliga och administrativa myndigheter specialisera sig på förvaltning av ömsesidig rättslig hjälp i brottmål. I det sammanhanget bör man undersöka möjligheten att införa ett särskilt EU-finansieringsprogram under avdelning VI för att täcka dessa behov. Detta program skulle exempelvis kunna omfatta utbildning i ömsesidig rättslig hjälp.

IV. RAPPORTERNA

Den praktiska information som finns i de femton rapporterna som utarbetats av experterna innehåller en ovärderlig samling uppgifter om medlemsstaternas institutioner, rättssystem och rättsväsen. Det vore beklagligt om unionen och medlemsstaterna inte skulle kunna dra nytta av denna samling av teoretisk och praktisk information, som kunde göras tillgänglig för de centrala myndigheterna, domstolarna, åklagarna och polisen i medlemsstaterna, det europeiska rättsliga nätverket, Eurojust (den provisoriska och senare permanenta enheten), den europeiska polisbyrån (Europol), Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF) och Internationella kriminalpolisorganisationen – Interpol för att underlätta utförandet av de dagliga samarbets- och samordningsuppgifterna när det gäller ömsesidig rättslig hjälp.

Rekommendation 20: Rådet uppmanar generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd och det europeiska rättsliga nätverket att göra informationen i utvärderingsrapporterna tillgänglig i elektronisk form (till exempel CD-rom eller det europeiska rättsliga nätverkets webbplats).

V. UPPFÖLJNING AV UTVÄRDERINGARNA

I samband med utarbetandet av de femton rapporterna gav experterna noggranna rekommendationer till de olika medlemsstaterna och uppmanade dem att rätta till, ändra och förbättra särskilda aspekter på deras respektive system för ömsesidig rättslig hjälp.

Värdet av systemet med inbördes utvärdering ligger i själva förfarandet och i det incitament det ger till att beakta rekommendationerna. Med tanke på detta bör uppföljningen av utvärderingarna utformas som ett krav på medlemsstaternas myndigheter att redogöra för vilka åtgärder som vidtagits efter utvärderingen, för att komma till rätta med de problem som experterna påpekade, eller ange skälen till att inga åtgärder vidtagits.

Efterhand som utvärderingarna genomfördes kände sig experterna föranledda att kommentera om medlemsstaterna vidtog åtgärder för att ändra sitt system för ömsesidig rättslig hjälp, att ändra sin lagstiftning, att faktiskt utarbeta mer detaljerad lagstiftning eller att komma tillrätta med strukturella förseningar etc. Avsevärda ansträngningar har ibland gjorts för att komma ikapp. Det vore värdefullt om denna handlingskraft kunde upprätthållas. Uppföljningen av utvärderingarna kanske kan tjäna detta syfte.

Rekommendation 21: Rådet anmodar ordförandeskapet att utarbeta en skrivelse på grundval av slutsatserna i den utvärderingsrapport som sammanställts om varje medlemsstat och att överföra den till medlemsstaterna enligt en tidsplan som återspeglar den ordningsföljd i vilken utvärderingarna ursprungligen ägde rum. Varje medlemsstat skulle då vara tvungen att redogöra för de institutionella, rättsliga, praktiska, administrativa och logistiska åtgärder som vidtagits eller kommer att vidtas med anledning av rekommendationerna. Resultatet skulle sedan kunna sändas vidare till rådet genom en rapport från ordförandeskapet.

VI. UTVIDGNING AV UTVÄRDERINGARNA TILL ATT OMFATTA KANDIDATLÄNDERNA

Den gemensamma åtgärden av den 5 december 1997 som utgjorde rättslig grund för utvärderingarna har nu blivit en del av unionens regelverk. Anslutningsländerna har emellertid ännu inte kunnat dra nytta av detta.

Med tanke på omfattningen och relevansen, både rättsligt och praktiskt, av den information som insamlats om ömsesidig rättslig hjälp under den första utvärderingsomgången och mot bakgrund av bestämmelserna i föranslutningspakten, enligt den text som godkännts av rådet den 28 maj 1998 ⁽¹⁾, verkar det vara värdefullt att utvidga detta förfarande till kandidatländerna. Det går lätt att ta detta steg tack vare de erfarenheter man har. Dessutom bör det betonas att den sektorsövergripande arbetsgruppen, som är expertgrupp när det gäller anslutningspakten, hänvisade till denna möjlighet att utvidga den gemensamma åtgärden av den 5 december 1997. Emellertid har inget formellt beslut fattats. I alla händelser är det väsentligt att först av allt bedöma kostnaden för en utvidgning av förfarandet, vil-

⁽¹⁾ Föranslutningspakt om organiserad brottslighet mellan medlemsstaterna i Europeiska unionen och kandidatländerna i Central- och Östeuropa och Cypern (EGT C 220, 15.7.1998, s. 1).

ket med nödvändighet skulle innebära att det togs resurser från generalsekretariatet, med stöd av nationella experter.

Rekommendation 22: Rådet uppmanar den berörda arbetsgruppen att utvidga mekanismen för utvärdering av internationell ömsesidig hjälp till att omfatta anslutningsländerna.

VII. UTVÄRDERINGSMEKANISMEN

I artikel 10 av den gemensamma åtgärden av den 5 december 1997 som är grunden för utvärderingarna uppmanas rådet att granska detaljerade regler och räckvidd hos mekanismen och eventuellt göra anpassningar i den gemensamma åtgärden.

Under hela den första utvärderingsomgången har den nuvarande mekanismen fungerat helt tillfredsställande. Bestämmelserna i den har inte medfört några särskilda svårigheter och förfarandena har förlöpt utan problem. I samband med den första halvtidsrapporten diskuterade den sektorsövergripande arbetsgruppen hur man skulle komma tillrätta med en del tveksamheter med avseende på hur vissa detaljfrågor skulle tolkas. Förfarandet är nu väl anpassat och den andra utvärderingsomgången som gäller brottsbekämpande organ och kampen mot narkotika håller på att genomföras på ett tillfredsställande sätt. Dessutom har den sektorsövergripande arbetsgruppen

redan beslutat att den tredje utvärderingsomgången skall ägnas åt utlämning och arbetet skall börja den 1 juli 2001 ⁽¹⁾.

Det kan också noteras att även om det förhållandet att förfarandet omfattades av sekretess innebar att översättningsarbetet gick långsammare, var det inte något oöverstigligt hinder och det bidrog på ett avgörande sätt till att inge medlemsstaterna förtroende. Efter diskussion enades samtliga om att kravet på sekretess skulle upphävas. I samband den andra utvärderingsomgången tillämpas ett förfarande som innebär att uppgifterna får begränsad spridning i stället för att de helt sekretessbeläggs. Detta förenklar den administrativa behandlingen av utvärderingarna utan att det förtroende som utvärderingsmekanismen inger går förlorad.

VIII. SLUTSATS

Avslutningsvis kan man slå fast att även om utvärderingsförfarandet innebär ett tvång och är resurskrävande, vilket medlemsstaterna ibland anser problematiskt, är dess kritiska aspekt mycket värdefull, eftersom medlemsstaterna utvärderas av jämbördiga likar, och faktiskt i viss utsträckning oersättlig. Den första omgången visade att detta redskap fungerar väl.

På grundval av en rapport från ordförandeskapet före slutet av 2003 bör rådet notera de framsteg som gjorts efter genomförandet av de rekommendationer som återges i denna rapport.

⁽¹⁾ Rekommendation 28 i dokumentet om "Förebyggande och bekämpning av den organiserade brottsligheten: – Europeiska unionens strategi inför det nya årtusendet" (EGT C 124, 3.5.2000, s. 1).